

bb 56. metilalkohol mérgezés gyanújával 17 sportolót szállítottak a kaposvári kórházba

a vid/ká/mné-ju ká

1968. július 12.

pénteken badacsonyba látogatott a szőnyi kőolajve-
zeték vállalat 17, balatonbogláron nyaraló sportolója. badacsonyi
kirándulásuk során egy magánosnál bort ittak. hazafelé utközben
rosszul lettek, látási zavarok léptek fel, s mire balatonboglár-
ra értek az esti órákban hárman elvesztették eszméletüket. azon-
nal orvosi segítséget hívtak. dr. c. t. i. géza balatonboglári kör-
zeti orvos metilalkohol mérgezés gyanúját állapította meg és
azonnal a kaposvári mentőket hívta. a mentőautók este kilenc
órákor a kaposvári kórház idegosztályára szállították a sporto-
lókat, ahol azonnal orvosi kezelést kaptak.

21st

f

-34-

- v é g e

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.
P a r t a m e n t

1968. július 13.

bkk. 1. péter jános beszéde

gy/lm/zs/bs

1968. július 13.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk péter jános
külgügyminiszter beszédét, amely szombaton délelőtt hangzik el
az országgyűlésen.

a beszéd szövege f e l o l d á s i g e m b a r g ó s!

x x x

a nemzetközi helyzet legújabb változásai, a magyar nép-
köztársaság külpolitikai erőfeszítései kellően indokolják a
kormány javaslatát, hogy ezt a külpolitikai beszámolót az
országgyűlés iktassa tárgysorozatába. beszámolómban ezekről a
legújabb változásokról szól és azokról a külpolitikai vál-
lalkozásokról, amelyekkel ezeket a változásokat - lehetőse-
geink határai között - segítjük kedvező irányba terelni.

röviden és egyszerűen így lehet összefoglalni a nemzet-
közi változások lényegét: az utóbbi hónapokban számos jel azt
mutatja, hogy újra közeledünk a nemzetközi vitás kérdésekre
vonatkozó tárgyalások lehetősége, a fegyveres konfliktusok po-
litikai megoldásának a keresése felé.

ezt megelőzően, évek óta a nemzetközi viszonyok bonyo-
lulttá válásának a növekedéséről, a feszültségek fokozódásá-
ról beszéltünk. sőt, illetékes hivatalos nyilatkozatok mind-
két oldalról kezdtek már a termonukleáris háború növekvő ve-
szélyét is emlegetni.

a második világháború óta több ilyen hullámnak vol-
tunk már részesei, tanúi és mozgatói. a feszültségek és
enyhülések hullámzásaira vonatkozó tapasztalataink össze-
gezése segíthet a mostani változások megítélésében és ezek
között az eligazodásban.

/folyt. köv./

21.30/1u

-1-

f

parlament

bkk. 1. / péter jános.... 1. folyt./ gy

volt idő, amikor valóban a harmadik világháború küszöbén jártunk. az ilyen helyzetek olyankor alakultak ki, amikor az adott területen valamelyik fél nem számolt a tényleges erőviszonyokkal. ezeket a valóban nagy feszültségeket időnként felváltotta a tárgyalásos időszak. a tárgyalásos időszakok aránylag rövidebb ideig tartottak, mint a nemzetközi konfliktusok fokozódásának időszakai. a feszültségek és a harmadik világháború veszélye növekedésének szakaszait ilyen események jelképezik: a koreai háború, a berlini válság, általában az európai feszültségek, az ellenforradalmi kísérletek és a szuezi válság, a kína, kongó, kuba, indonézia és ghana felett tornyosult veszélyek, a vietnami konfliktus sokféle szakasza.

az enyhülések szakaszait viszont közben ilyen mérföldkövek jelzik: tárgyalások a koreai háború idején panminzsonban, genfi tárgyalások a vietnami háborúval és az európai feszültségekkel kapcsolatban, tárgyalások camp david-ben, részleges atomstop egyezmény moszkvában, taskenti megállapodás.

a viszonylagos és átmeneti enyhüléseket a szembenálló felek közvetlen tárgyalásai készítették elő.

most azért beszélhetünk viszonylag kedvező jelekről, mert tárgyalásokat előkészítő megbeszélések folynak párizsban a vietnami konfliktus megoldásáról és mert az atomsorompó egyezmény létrehozása során a szovjetunió és az egyesült államok közvetlenül megállapodott abban, hogy további tárgyalásokat folytatnak a fegyverkezési verseny korlátozására és a nukleáris háború veszélyének csökkentésére vonatkozóan. a tisztulási folyamatban lényeges szerepe van annak is, hogy készül a kommunista és munkáspártok nagy találkozója.

a jelenlegi helyzetben tehát a feszültségek növekedése és a helyzet bonyolódásának a fokozódása mellett egyes területeken a feszültségek viszonylagos csökkenéséről és a bonyolult nemzetközi viszonyok bizonyos fokú tisztulásáról is beszélhetünk. mindez természetesen lehet nagyon is átmeneti jellegű. szeretném hangsúlyozni, hogy helyes emlékezetünkben tartani az ilyen kifejezéseket: genfi szellem, camp david-i szellem, moszkvai szellem. ezek idején mindig az volt a kérdés, hogy melyik mennyi ideig tart. mindegyik rövid lélegzetű volt. mindegyiket új nemzetközi válság követte.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 1. / péter jános.... 2. folyt./ gy

most is úgy tekintünk a kedvező tünetekre, hogy tudjuk, az erőviszonyokban nincs alapvető változás. vagyis: az imperialista törekvések bármely pillanatban új agressziókat kezdeményezhetnek, s nemcsak a nemzetközi feszültségeket növelhetik, hanem a termonukleáris háború veszélyét is felidézhetik.

a tisztulás jeleit sem szabad úgy értenünk, mintha a nemzetközi viszonyok egyszerűsödése felé haladnánk. tisztul a helyzet, de nem egyszerűsödik. tisztul, mert a vitáink lassan-lassan egyre kevésbé lesznek hitvita jellegűek és egyre inkább szenvedélyektől mentesen, tudományos módon folynak.

annak érdekében azonban, hogy a feszültség enyhülése, valamint a tisztulási folyamat tovább haladjon előre, nagy külpolitikai erőfeszítésekre van szükség.

minden, a mai nemzetközi viszonyok kielemezhető tényezője azt mutatja, hogy megvan a lehetőség a tárgyalások számára, újra kedvezőbb nemzetközi feltételek megteremtésének, a harmadik világháború, a termonukleáris háború veszélye csökkentésének. ehhez azonban az szükséges, hogy a békéért mozgósítható erők aktivizálódjanak és határozottakká váljanak.

a magyar népköztársaság külpolitikai tevékenységéért felelős minden hatóság, szervezet és mozgalom abban a tudatban köteles élni, hogy döntő mértékben tőlünk, a velünk együtt mozgósítható nemzetközi erőktől függ, sikerül-e új fordulatot elérni a nemzetközi viszonyok alakulásában, a háború és béke kérdésében. a jelenlegi viszonyok között különösen sok függ - a békés jövő tekintetében az amerikai egyesült államoktól. ha az egyesült államok vezető körei számolnak a tényleges nemzetközi erőviszonyokkal és lemondanak arról, hogy a világ csendőrei legyenek, akkor a mostani tárgyalásokat előkészítő hivatalos, vagy félhivatalos érintkezésekből valóságos tárgyalások lehetnek.

ilyen nemzetközi helyzetben végezzük külpolitikai munkánkat. azt tekintjük fő feladatunknak, hogy minél kedvezőbb nemzetközi viszonyok formálódását segítsük elő a magyar népköztársaság számára.

/folyt. köv./

21.40 /ju

21.47

F

parlament

bkk. 1. / péter jános.... 3. folyt./ gy

a magyar népköztársaság életfeltételeinek javulása szorosan összefügg a haladás, a szocializmus és a béke ügyének győzelmeivel. ezért mi legelső feladatunknak tekintjük, hogy legnagyobb szomszédunkkal, a szovjetunióval, az új világháború veszélye elleni harc fő támaszával minél szélesebbek és mélyebbek legyenek gazdasági, kulturális és politikai kapcsolataink. ugyanígy törekszünk arra, hogy mindegyik szocialista országgal - hangsúlyozom, hogy mindegyikkel Kubától Kínáig - bővítsük kapcsolatainkat és együttműködésiinket. erősítjük kapcsolatainkat az ugynevezett harmadik világ országaival azzal a szándékkal, hogy szilárduljon szuverenitásuk, erősödjék önállóságuk és gazdasági függetlenségük. növeljük gazdasági, kulturális és politikai kapcsolatainkat a fejlett tőkés országokkal abban a meggyőződésben, hogy az egymás belügyeibe való beavatkozás elvének szigorú tiszteletben tartása mellett az ilyen kapcsolatok az emberiség békés, boldog jövőjének létrehozásában jelentős alkotó tényezők lehetnek. mindezek mellett részt veszünk abban a nemzetközi felkészülésben, amely arra irányul, hogy a neokolonialista és imperialista kalandor politikusok ellenforradalmi kísérleteit, politikai puccsait, fegyveres intervencióit és agresszióit megelőzze, megghiúsítsa, felszámolja és megtorolja.

igy szolgáljuk a magyar nép alapvető javait egész külpolitikánkkal.

amikor a kormány beszámol külpolitikai tevékenységéről az országgyűlésnek, nem téveszti szem elől, hogy a magyar népköztársaság nemzetközi tevékenysége sokkal többértű és sokkal nagyobbarányú, mint amennyit a kormány és a külügyminisztérium külpolitikai, szorosan vett diplomáciai tevékenysége felölel.

a maga teljes egészében értelmezett nemzetközi tevékenységünk fő jellegzetességét a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának a kommunista- és munkáspártok kölcsönös megértésének munkálására, a munkásmozgalom egységének helyreállítására, a nagy tanácskozás előkészítésére irányuló erőfeszítései határozzák meg.

/folyt. köv./

21.45/10

21.10

f

parlament

bkk. 1. / péter jános... 4. folyt./ gy

ebben kifejezésre jut az, hogy nemzeti törekvéseinket és nemzetközi kötelezettségeinket igyekszünk minden téren összehangolni. mi nem tekintjük érvényes internacionalista feladatnak azt, ami sérti nemzeti érdekeinket, viszont nem tekintjük jogos nemzeti igénynek azt, ami sérti az igazi nemzetköziséget, vagyis a többi nemzet jogos igényeit. más szóval: a népek nagy ügyét mi a magyar nép ügyének ápolása révén szolgáljuk, s a népek nemzetközi ügyének ápolása révén is a magyar nép ügyét szolgáljuk. a személyi kultusz torzításai, hibái és bünei idején időnként és itt-ott a proletár internacionalizmus is eltört a gyökértelen kozmopolitizmus irányába. a nemzeti öntudatnak, a nemzeti sajátos jellegnek a megnyilvánulásai elbátortalanodtak a multból örökölt kártékony nacionalizmus és sovinizmus szinte önkénytelen gyanuja miatt. ma újra tanuljuk helyesen értékelni nemzeti sajátosságainkat, más nemzetek személyiségeit és a nemzetek sajátosságainak, követeléseinek, jogos igényeinek, különféleségeinek a harmonizálása révén szolgáljuk a proletár internacionalizmus nagy ügyét.

ilyen külpolitikai irányelvekkel veszünk részt a nemzetközi életben a változások minél kedvezőbbé alakítása céljából.

péter jános ezután így folytatta:

a következőkben a nemzetközi helyzetnek azokkal a fő problémáival foglalkozom, amelyeken mérhetőek a mai változások, s amelyek további sorsa eldönti, hogy tartósabb enyhülés vagy pedig minden eddiginél izzóbb feszültségek felé haladunk-e.

a nemzetközi viszonyok mai változásainak előidézésében legközvetlenebb tényező a vietnami nép nagy sikere az amerikai agresszió ellen vívott harcban a csatatereken és a nemzetközi politikában. az idei éveleji vietnami ellenoffenzíva az egyesült államok militarista vezetőit az elé az alternatíva elé állította, hogy vagy növelik részvételüket a vietnami katonai eseményekben mind a létszám, mind a haditechnika fokozása tekintetében, s ezzel tovább növelik a nagyobb nemzetközi konfliktust, sőt esetleg a termonukleáris háború veszélyét -, vagy pedig minden eddiginél komolyabb kísérletet tesznek a politikai megoldás keresésére.

/folyt. köv./

21.50/10

21.11

f

-5-

parlament

bkk. 1. / péter jános.... 5. folyt./ gy

a párizsi tárgyalásoknak megvan a maguk előzménye. úgy is mondhatom, hogy előtörténete. voltak már diplomáciai kísérletek a vietnami demokratikus köztársaság ellen folytatott bombázások megszüntetése, általában a katonai tevékenység csökkentése révén a tárgyalások előfeltételeinek a megteremtésére. minden eddigi kísérlet - bár egyik sem volt teljesen haszontalan, mert tapasztalatai ma hasznosíthatók - végülis kudarcba fulladt s utána a fegyveres harc új fokozódása következett. ha a harcoló felek között a mostani első és hivatalos közvetlen diplomáciai érintkezés, vagyis a párizsi kölcsönös szondázás a tényleges tárgyalásokat nem tudja előkészíteni, akkor a nemzetközi helyzet minden eddiginél súlyosabb romlása várható. a magyar népköztársaság kész résztvenni minden akcióban, amely a vietnami nép, általában délkelet-ázsia népei, az egyetemes nemzetközi béke és biztonság ügyének támogatásával arra irányul, hogy a párizsi előkészítő megbeszélések fokozatosan hivatalos tárgyalásokká legyenek és nyissák meg az utat a délkelet-ázsiai problémák politikai rendezése előtt.

a mai délkelet-ázsiai helyzet értékeléséhez, a saját külpolitikai feladataink meghatározásához szükséges emlékezetünkben tartanunk az ottani előzmények legfőbb mozzanatait.

a vietnami nép dien bien phu-nál aratott nagy győzelmei után az első genfi konferencia előtt és alatt, 1954-ben az egyesült államok akkori képviselői mindent elkövettek, hogy az akkori francia vezetőköt a gyarmati háború folytatására bírják. készek voltak erre az esetre minden támogatást, politikait és katonait, megadni a franciáknak. akkor azonban mind a franciák, mind az angolok józanabbaknak bizonyultak, mint az amerikaiak. elutasították az ajánlatot. így jött létre az első genfi konferencia megállapodása. az egyesült államok képviselője azonban nem írta alá az 1954. évi genfi konferencia záróközleményét, hanem külön nyilatkozatot tett. ebben tudomásul vette - de nem fogadta el - a záróközlemény első 12 pontját, ugyanakkor ki nyilvánította fenntartásait a záróközlemény 13. pontjával szemben, amely a konferencia résztvevőinek azt a készségét fejezte ki, hogy együttműködnek a vietnami problémák megoldásában. ebben a nyilatkozatban azt is világossá tette bedell smith, az egyesült államok képviselője, hogy az egyesült államok nem tartja magára nézve kötelezőnek a megállapodások dél-vietnamra vonatkozó ama részét, amely 1954-ben arról szólt, hogy két éven belül népszavazást kell tartani dél-vietnamban az ország egyesítése kérdésében.

/folyt. köv./

21. 5. 11

-6-

22

fr

parlament

bkk. 1. / péter jános... 6. folyt./ gy

ezt követően fokozódott az egyesült államok beavatkozása francia indokina egykori területein: laosban, kambodzsában, dél-vietnamban és így jött létre az amerikai kudarcok következtében a második genfi konferencia 1962-ben.

ez a második genfi konferencia megerősítette laosz semleges nemzetközi státuszát. ezzel egyidőben kambodzsa is nemzetközi garanciát kért semleges státuszának tiszteletben tartásához. ezeket a garanciákat az egyesült államok csak vonakodva és félreérthetően adta meg, viszont rohamosan fokozta dél-vietnamban gazdasági, politikai és katonai bázisainak építését.

az egyesült államok szivós ragaszkodása dél-vietnamhoz azt mutatja, hogy ez a terület az imperializmus, a kolonializmus és a neokolonializmus számára kulcspozíciót jelent délkelet-ázsia területén. dél-vietnam körülbelül azt jelenti az amerikai egyesült államok számára, mint a csang kai-sekista tajvan szigetén levő ugynevezett kínai köztársaság.

most igazolódnak a már korábban is megfogalmazott javaslatok, hogy a vietnami demokratikus köztársaság ellen folytatott bombatámadások és más katonai akciók feltétel nélküli és végérvényes megszüntetése vezethet el a tárgyaló asztalhoz. ezek igazolódása abban látható, hogy bár csak részlegesen szünt meg a vietnami demokratikus köztársaság bombázása, s a 20. és 17. szélességi öv bombázása minden korábbi arányt felülmúl, mégis lehetővé vált az első hivatalos találkozó; sőt egyéb téren is nemcsak a vietnami demokratikus köztársasággal, hanem más szocialista országokkal is a nemzetközi viszonyokat lényegesen érintő kérdésekről tárgyalási lehetőségeket kapott az egyesült államok. ez az így megkezdett út, ezen a további előrehaladás vezet a feszültségek enyhülésére, a veszélyek csökkenésére, a tárgyalásos módszerek érvényesülésére, a politikai megoldások megtalálására felé.

/folyt. köv./

21. 20/11

22

fr

-7-

az egyesült államok képviselői előfeltételeket akarnak szabni további „engedményeik”-hez, vagyis viszonyosságot kérnek a vietnami demokratikus köztársaságtól a bombázások teljes megszüntetése ellenében. a nemzetközi jog alapelvei és a történelmi tapasztalatok azonban más tanácsokat adnak. a nemzetközi jog nem minősíti engedménynek azt, hogy az agresszor megszünteti agresszióját. az agresszió megszüntetéséért tehát nem jár ellenszolgáltatás. a történelmi tapasztalatok viszont azt mutatják, hogy támadások, fegyveres agressziók nyomása és fenyegetései alatt csak kapituláció esetén tárgyal a megtámadott ország kormánya. az amerikai egyesült államok kormánya bizonyára tudja, hogy sem a vietnami demokratikus köztársaság, sem a délvietnami nemzeti felszabadítási front nincs és nem is lesz a kapituláció állapotában, bármilyen hosszan tartanak is még az agresszió következtében kialakult fegyveres cselekmények. a khe sanh nevű amerikai támaszpont sorsa - amelyet ez időben maga az amerikai sajtó hasonlított a franciák dien bien phu-jához - ország-világ előtt mutatja, hogy az egyesült államok számára nincs katonai megoldás vietnamban; a vietnami védelmi és felszabadító erők számára azonban még felmérhetetlen új lehetőségek vannak. amikor az egyesült államok szóvivői azt kezdik hangoztatni, hogy az egyesült államok számára a khe sanh-i támaszpont szükségletlenül vált már és ezért ürítették ki, akkor a vietnami demokratikus köztársaság párizsban tárgyaló küldöttségének szóvivője egy sajtókonferencián stilszerűen éppen a la fontaine mesét olvasta az amerikai szóvivők fejére. vajon melyik volt ez a mese? a róka és a szőlő. igen, savanyunak minősítette a róka a szőlőt, mert nem érte el. igen, feleslegesnek minősítette az egyesült államok khe sanh-t, mert tarthatatlanná vált. így fog tarthatatlanná válni számára egész dél-vietnam. a vietnami nép ugyanis nincs magában. vele van az egész haladó emberiség. támogatást nyújtanak neki legközvetlenebb barátai, a szocialista országok. számos ország juttatta már kifejezésre, hogy a haditechnikai támogatás mellett önkénteseket is kész küldeni vietnamba, ha ez szükséges. jól tudjuk, hogy önkéntesek megszámlálhatatlanul sokan jelentkeznek az egész földkerekségről, és még magából az amerikai egyesült államokból is.

az egyesült államokat tehát sehova sem segíti, ha visszafordul a tárgyalások megkezdett útján, vagy ha letér arról. a történelem során a függetlenségi harcok és a polgárháború óta, tehát lényegében a tulajdonképpeni amerikai egyesült államok idején soha mélyebben nem volt az egyesült államok nemzetközi értéke és soha kaotikusabbak nem voltak belpolitikai viszonyai, mint most, éppen a vietnami háború következtében.

/folyt. köv./

22.30/ju

-8-

23⁰⁰ - A

parlament

a nemzetközi békének és biztonságnak nem az az érdeke, hogy a termonukleáris nagyhatalmi egyesült államok kaotikus belpolitikai viszonyok és válságos nemzetközi helyzetben éljen. az ilyen viszonyok és helyzetek a kalandorkodás veszélyét növelik. mi azt tartjuk nemzetközi érdeknek, hogy az egyesült államok a többi nagyhatalommal együtt konstruktív szerepet töltsön be az államok szuverenitásának, önrendelkezési jogának, függetlenségének, a nemzetközi béke és biztonság elveinek tiszteltetésében tartása és érvényesítése térében.

a párizsi tárgyalások kezdete a legfőbb jele annak, hogy változóban van a nemzetközi légkör. azon, hogy a párizsi tárgyalások, vagy legalábbis megbeszélések hogyan folytatódnak, elől majd a kérdés: valóban enyhülés felé haladunk-e, vagy minden eddiginél nagyobb arányú nemzetközi összetűzések irányába.

bizonyos fokú kedvező változás érzékelhető a közel-keleti válság területén is. kezdenek kibontakozni a politikai megoldás körvonalai, amelyeket az arab országok magukévá tehetnek. az ENSZ biztonsági tanácsa novemberi határozatának végrehajtására az egyesült arab köztársaságnak reális tervei vannak. izrael viszont - agresszív és hódító törekvéseinek megfelelően - elutasítja az ENSZ határozatát és ésszerűtlen magatartásával egyre jobban elszigeteli magát, s leginkább éppen azt veszélyezteti, amiért küzdeni szándékozik: saját létét. az idő nem izraelnek dolgozik, miközben berendezkedik a megszállt területeken, elfelejti, hogy történelmileg rövid időn belül - ha nem szabadul meg az elfoglalt arab területektől - izraelből arab többségű ország lesz. emellett mindaddig nőttön nő az új fegyveres konfliktus veszélye, amíg izrael el nem indul a józan ész és a politikai megoldás útján. első lépésként elkerülhetetlenül a csapatok visszavonását kellene megkezdeni. ennek módjait kellene nemzetközi megállapodásokban meghatározni. nasser elnök moszkvai tárgyalásai, riad külügyminiszter találkozásai az európai kormányok túlnyomó többségének képviselőivel készíthetik az előfeltételeit az ésszerű politikai megoldásoknak. az egyesült arab köztársaság külügyminiszterének, mahmud riadnak budapesti megbeszélései világossá tették előttünk az egyesült arab köztársaság következetességét, józanságát, az ENSZ-határozat érvényesítésére irányuló törekvését a közel-keleti válság politikai megoldása érdekében. mi azt tartjuk szükségesnek, hogy minél nagyobb nemzetközi nyomás, argumentálás, meggyőzés és befolyás terelje izrael kormányát a realitásokkal ésszerűbben számoló magatartás felé.

/folyt. köv./

22.30

23⁰⁰ - A

-9-

az egyesült államok képviselői előfeltételeket akarnak szabni további „engedmények”, -hez, vagyis viszonyosságot kérnek a vietnami demokratikus köztársaságtól a bombázások teljes megszüntetése ellenében. a nemzetközi jog alapelvei és a történelmi tapasztalatok azonban más tanácsokat adnak. a nemzetközi jog nem minősíti engedménynek azt, hogy az agresszor megszünteti agresszióját. az agresszió megszüntetéséért tehát nem jár ellenszolgáltatás. a történelmi tapasztalatok viszont azt mutatják, hogy támadások, fegyveres agressziók nyomása és fenyegetései alatt csak kapituláció esetén tárgyal a megtámadott ország kormánya. az amerikai egyesült államok kormánya bizonyára tudja, hogy sem a vietnami demokratikus köztársaság, sem a délvietnami nemzeti felszabadítási front nincs és nem is lesz a kapituláció állapotában, bármilyen hosszán tartanak is még az agresszió következtében kialakult fegyveres cselekmények. a khe sanh nevű amerikai támaszpont sorsa - amelyet ez időben maga az amerikai sajtó hasonlított a franciák dien bien phu-jához - ország-világ előtt mutatja, hogy az egyesült államok számára nincs katonai megoldás vietnamban; a vietnami védelmi és felszabadító erők számára azonban még felmérhetetlen új lehetőségek vannak. amikor az egyesült államok szóvivői azt kezdték hangoztatni, hogy az egyesült államok számára a khe sanh-i támaszpont szükségtelenné vált már és ezért ürítették ki, akkor a vietnami demokratikus köztársaság párizsban tárgyaló küldöttségének szóvivője egy sajtókonferencián stilszerűen éppen a la fontaine mesét olvasta az amerikai szóvivők fejére. vajon melyik volt ez a mese? a róka és a szőlő. igen, savanyunak minősítette a róka a szőlőt, mert nem érte el. igen, feleslegesnek minősítette az egyesült államok khe sanh-t, mert tarthatatlanná vált. így fog tarthatatlanná válni számára egész dél-vietnam. a vietnami nép ugyanis nincs magában. vele van az egész haladó emberiség. támogatást nyújtanak neki legközvetlenebb barátai, a szocialista országok. számos ország juttatta már kifejezésre, hogy a haditechnikai támogatás mellett önkénteseket is kész küldeni vietnamba, ha ez szükséges. jól tudjuk, hogy önkéntesek megszámlálhatatlanul sokan jelentkeznek az egész földkerekségről, és még magából az amerikai egyesült államokból is.

az egyesült államokat tehát sehova sem segíti, ha visszafordul a tárgyalások megkezdett útján, vagy ha letér arról. a történelem során a függetlenségi harcok és a polgárháború óta, tehát lényegében a tulajdonképpeni amerikai egyesült államok idején soha mélyebben nem volt az egyesült államok nemzetközi értéke és soha kaotikusabbak nem voltak belpolitikai viszonyai, mint most, éppen a vietnami háború következtében.

/folyt. köv./

22.30/ju

-8-

23° -

A

parlament

a nemzetközi békének és biztonságnak nem az az érdeke, hogy a termonukleáris nagyhatalmi egyesült államok kaotikus belpolitikai viszonyok és válságos nemzetközi helyzetben éljen. az ilyen viszonyok és helyzetek a kalandorkodás veszélyét növelik, mi azt tartjuk nemzetközi érdekeknek, hogy az egyesült államok a többi nagyhatalommal együtt konstruktív szerepet töltsön be az államok szuverenitásának, önrendelkezési jogának, függetlenségének, a nemzetközi béke és biztonság elveinek tiszteletben tartása és érvényesítése terén.

a párizsi tárgyalások kezdete a legfőbb jele annak, hogy változóban van a nemzetközi légkör. azon, hogy a párizsi tárgyalások, vagy legalábbis megbeszélések hogyan folytatódnak, eldől majd a kérdés: valóban enyhülés felé haladunk-e, vagy minden eddiginél nagyobb arányú nemzetközi összeütközések irányába.

bizonyos fokú kedvező változás érzékelhető a közel-keleti válság területén is. kezdenek kibontakozni a politikai megoldás körvonalai, amelyeket az arab országok magukévá tehetnek. az ENSZ biztonsági tanácsa novemberi határozatának végrehajtására az egyesült arab köztársaságnak reális tervei vannak. izrael viszont - agresszív és hódító törekvéseinek megfelelően - elutasítja az ENSZ határozatát és ésszerűtlen magatartásával egyre jobban elszigeteli magát, s leginkább éppen azt veszélyezteti, amiért küzdeni szándékozik: saját létét. az idő nem izraelnek dolgozik, miközben berendezkedik a megszállt területeken, elfelejti, hogy történelmileg rövid időn belül - ha nem szabadul meg az elfoglalt arab területektől - izraelből arab többségű ország lesz. emellett mindaddig nő az új fegyveres konfliktus veszélye, amíg izrael el nem indul a józan ész és a politikai megoldás útján. első lépésként elkerülhetetlenül a csapatok visszavonását kellene megkezdeni. ennek módjait kellene nemzetközi megállapodásokban meghatározni. nasszer elnök moszkvai tárgyalásai, riad külügyminiszter találkozásai az európai kormányok túlnyomó többségének képviselőivel készíthetik az előfeltételeit az ésszerű politikai megoldásoknak. az egyesült arab köztársaság külügyminiszterének, mahmud riadnak budapesti megbeszélései világossá tették előttünk az egyesült arab köztársaság következetességét, józanságát, az ENSZ-határozat érvényesítésére irányuló törekvését a közel-keleti válság politikai megoldása érdekében. mi azt tartjuk szükségesnek, hogy minél nagyobb nemzetközi nyomás, argumentálás, meggyőzés és befolyás terelje izrael kormányát a realitásokkal ésszerűbben számoló magatartás felé.

/folyt. köv./

22.30/ju

23° -

-9-

parlament

bkk. 1. / péter jános... 9. folyt./ gy

az európai biztonság ügyével kapcsolatban is vannak biztató tünetek, bár konkrét előrelépés a biztonság irányában nem történt. a biztató jelek a következők. annak ellenére, hogy a vietnami agresszió és a közel-keleti válság európa egét is beárnyékolja füsttel, korommal, nem csökken az európai országok népeinek, kormányainak érdeklődése az európai biztonság megmentése és megszilárdítása iránt. egyenesen nőtt is az utóbbi időben azoknak a nyugat-európai országoknak a száma, amelyek készek kezdeményezően résztvenni az európai viszonyok javításában. a harmadik világ országai körében is növekszik az érdeklődés az európai viszonyok rendezése iránt, mert tudják, hogy a két világháború szülőföldjéről, Európából fenyegetheti a legnagyobb veszély ma is az egész világot és hogy mindaddig, amíg az európai viszonylagos nyugalom nem stabilizálódik, a harmadik világ gazdasági problémáinak megoldására a fejlett ipari országok nem fordíthatnak elegendő figyelmet.

a legpusztítóbb fegyveres erő európa területén és európa felett néznek farkasszemmel egymással. az európai veszélyek csökkentése tehát minden világtáj közös ügye.

miben látjuk mi az európai feszültségek alapforrásait és miben keressük a feszültségek enyhítésének, a biztonság megszilárdításának a feltételeit?

a magyar népköztársaság hivatalos képviselői mindig szordínóval és rezerváltan beszéltek az európai enyhülésről és a viszonylagos nyugalomról. ugyanis mi emlékezetben tartjuk, hogy amíg az európai alapvető problémák nem rendeződnek, addig enyhülésről és igazi nyugalomról Európában jogosan beszélni nem lehet. márpedig mi valóban azt szeretnők, ha európa a világbéke biztos támasza és a nemzetközi béke és biztonság, a nemzetközi együttműködés hatékony példája lehetne. a magyar népnek minden oka megvan arra, hogy ne akarjon új mohácsi, új sarajevói, új don-kanyari, új müncheni, új trianoni és új párizsi. mi valóban és végérvényesen békét akarunk Európában, s az egész világon. az európai békéért abban a tudatban működünk együtt minden békészerető erővel, hogy az európai feszültségek csökkenése általában is javíthatja a nemzetközi helyzetet.

/folyt. köv./

22.45/-s

23⁰⁰

- 10 -

parlament

bkk. 1. / péter jános... 10. folyt./ gy

éppen ezért az európai viszonyok rendezése más kontinensek népeinek is egyre inkább ügyévé válik. mi minden kormányközi, diplomáciai tárgyaláson, az egyesült nemzetek szervezete vagy bármely más jelentős nemzetközi szervezet fórumán minden fontosabb megnyilatkozásunkban az európai kérdések rendezését igyekszünk tárgyaló partnereink figyelmé középpontjába helyezni. az új világháború, a termenukleáris háború veszélyének igazi kérdése végeredményben itt dől el Európában.

európa most a bonyolult és feszült nemzetközi viszonyok hullámváza között viszonylag békés és nyugodt szigetnek tűnik a nemzetközi kapcsolatok tekintetében. ugyanis mindaz, ami akár kelet-Európában, akár közép-Európában, akár nyugat-Európában mostanában történt vagy történik - mondjuk Lengyelországban, csehszlovákiában, Olaszországban, Franciaországban -, az az adott ország belpolitikai ügye, bármennyire mozgalmas is és bármilyen nagy nemzetközi figyelmet ébreszt is fel.

ez a viszonylagos békesség és nyugalom Európában tulajdonképpen majdnem csak látszat és felületi jelenség. európa egyetlen olyan kérdése sincs napban, amely miatt a második világháború után fel-fellobbant a gyújtó feszültség Európában, sőt általában az északi féltekén - ugyanis az európai feszültségek eredetéből és alakulásából az amerikai egyesült államok kihagyása absztrakt spekulációhoz vezetne.

mi szükséges az európai kérdések rendezéséhez? nemzetközi jogi elismerést kellene kapniok olyan tényeknek, amelyek már az idő próbáját kiállták.

melyek ezek a tények?

a mai Lengyelországot mai határai között kell északon, keleten, délen és nyugaton egyaránt elismerni. történelme során Lengyelországot négyszer osztották fel a nagyhatalmak. a tizennyolcadik században történt felosztás után csak a huszadik század harmadik évtizedében alakult ki az önálló, új Lengyelország, de olyan körülmények között, hogy a negyedik évtizedben már ismét az ismét tragikus sorsra jutott. most visszakorúlt Lengyelország legősibb történetének legindokoltabb határai közé.

/folyt. köv./b

22.52/-s

23⁰⁰

- 11 -

parlament

bkk. 1. / péter jános... 11. folyt./ gy

nem szabadna Európában egy országnak sem lenni, amely kétségbe vonja Lengyelország mai határainak végérvényes jellegét. ha összeül majd az összeurópai konferencia az európai biztonsági rendszer megszilárdítása ügyében, akkor annak ebben a kérdésben is nyilatkoznia kell.

európában ma két német állam van. ez az adott európai viszonyok között történelmi szükségesség és az európai békének egyik garanciája. a történelem tapasztalatai azt mutatják, hogy amikor sok megosztott német állam és fejedelemség volt Európában, azok egymás békéjét is veszélyeztették; - amikor viszont a német birodalmi egységtörekvések sikerrel jártak, akkor a német hatalmi törekvések az egész európai, sőt a világbéke sáncait is ostromolták. a több német állam léte tulajdonképpen ismertebb a történelem számára, mint az egységes német államalakulat. még az egységes államalakulatban is ismertebb a federációs, szövetségi rendszer, mint a teljesen egységes államszervezet. most van először olyan német állam, a német demokratikus köztársaság, amelynek nincsenek hatalmi és militarista törekvései, s amely az európai és általában a világbéke szolgálatát tekinti fő feladatának. ez az új típusú német állam a német egység megteremtését is olyan alapokon keresi, amelyek világméretben erősítik a nemzetközi békét és biztonságot. mi megértjük azt, hogy a német nép együtt, közös határok között, saját hazájában akar élni. az ut azonban efelé nagyon hosszú és bonyolult. a kiindulás az adott helyzet elfogadása lehet. ez a német nép esetében azt jelenti, hogy a két német állam tényének elfogadásából kell kiindulni.

európa biztonsága ügyében is az egyik legfontosabb kérdés a két német állam tényének elismerése. mi minden kormányközi, diplomáciai tárgyaláson - akár más kontinensek országaival, akár nyugat-európai országokkal tárgyalunk - arra törekszünk, hogy a figyelem középpontjába állítsuk a német demokratikus köztársaság és a német szövetségi köztársaság egyidejű elismerésének a szükségességét.

más kontinensek országai tulajdonképpen beavatkoznak az európai viszonyok alakulásába a nemzetközi béke és biztonság ügyének rovására, sőt valójában saját kárukra is, ha egyedül a német szövetségi köztársaságot ismerik el és ha hivatalos diplomáciai, politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatokat egyedül az nszk-val tartanak.

/folyt. köv./

23.07/-s

23²⁵ /

parlament

bkk. 1. / péter jános... 12. folyt./ gy

a földkerekség egész területén minden ország érdeke azt diktálja, hogy a két németország tényét ismerjük el és ebből kiindulva keressük a német kérdés és az európai problémák megoldását.

a magyar népköztársaság baráti kapcsolatai a német demokratikus köztársasággal ismertek. a német szövetségi köztársasággal is vannak hivatalos kapcsolataink. kereskedelmi képviselőink államközi megállapodások alapján működnek országainkban. ha azonban valakianémet szövetségi köztársaság európai lehetőségét és szerepét azon akarja mérni, hogy a szocialista országoknak nyújtott ajánlata a diplomáciai kapcsolatok felvételére milyen fogadtatásban részesül, az nem feltétlenül veszi figyelembe a német kérdés és az európai biztonság problémáinak minden összefüggését.

a diplomáciai kapcsolatok felvételének kérdését két módon lehet megközelíteni. lehet úgy, hogy a két érintett kormány a két ország között felmerülő vitás kérdések tisztázásának első lépéseként kezeli a diplomáciai kapcsolatok felvételét. éppen az ilyen kapcsolatok alapján kívánhatják az érdekelt felek a diplomáciai kapcsolatoknál lényegesebb kérdések megvitatását és rendezését. - de a nemzetközi gyakorlat a tapasztalatok alapján fordított megközelítési eljárást is ismer. előfordulhat, hogy a diplomáciai kapcsolat felvétele a vitatott kérdésekben való megállapodás befejezésekként történik meg, mintegy betetőzéseként a vitatott kérdések megtárgyalásának. a mi tapasztalataink azzal kapcsolatban, ahogyan a német szövetségi köztársaság egyes hivatalos körei az nszk-szovjet, nszk-román, nszk-jugoszláv diplomáciai kapcsolatok felvételével élnek - nem kedveznek. úgy tűnik, hogy még ezeket a kapcsolatokat is felhasználják a nyugat-német neofasizmus éledésével szemben ébredező nemzetközi és német éberség tompítására.

mi készek vagyunk - miként a kereskedelmi képviselőkre vonatkozó tárgyalás, majd a diplomáciai kapcsolatok lehetőségének a tanulmányozása idején - most is a hivatalos elismerés szintjének emelésére, ha ez az eljárás erősíti az európai béke és biztonság ügyét. ehhez azonban az kell, hogy a német szövetségi köztársaság a két német állam létének tényéből kiindulónan foglalkozzék a német nép és európa kérdéseivel.

/folyt. köv./

23.07/-s

23²⁵ /

bkk. 1. / péter jános... 13. folyt./ -lm

a bonni kormány az európai viszonyokhoz való nem kielégítő igazodásának legszembetűnőbb jele az európai országok kormányaihoz intézett javaslata az erőszak alkalmazásáról való lemondásra irányuló kölcsönös nyilatkozatokkal kapcsolatban. ilyen ajánlatot a német szövetségi köztársaságnak első-sorban a német demokratikus köztársaság köztársaságának elnöke terjesztette. európa fő problémája ugyanis a két német állam egymáshoz való viszonya, s ebben az a revansista, militarista és neonáci fenyegetés, amely nyugat-németországból a német demokratikus köztársaság ellen irányul. a német szövetségi köztársaság útja az európai biztonság ügyeiben való konstruktív szerephez - legalábbis bizonyos mértékig - a német demokratikus köztársasághoz fűződő kapcsolatainak alakulásán át vezet.

mi a két német állam tényének elismerésével szolgáljuk az európai biztonság ügyét minden olyan fórumon, amely erre alkalmat nyújt. ezeken a fórumokon a fenti elveket képviseljük. ezért helyeseltük az európai kommunista és munkáspártok karlovy vary-i értekezletét. az értekezlet állásfoglalásait mi is mértékadóknak tartjuk az európai konstruktív politikai tevékenység számára. együtt haladunk különböző parlamenti kezdeményezésekkel, amelyek az európai országok törvényhozó testületeinek az együttműködését szolgálják kontinensünk békéjéért. több kelet-európai szocialista ország és nyugat-európai kapitalista ország, részben a varsói szerződés, részben a nato tagállamai, részben pedig semleges országok időnként diplomáciai érintkezésben együttesen keresik az európai együttműködés fokozásának a lehetőségeit. az ilyen akciókban is részt veszünk, sőt kezdeményezünk is ilyen akciókat.

így részt veszünk az európai biztonsági konferencia előkészítésében - illetve, a kérdés bonyolultságának tudatában helyes ezt szerényen mondani: a konferencia-gondolatának értelésében működünk együtt minden jószándéku törekvéssel.

ennek a konferenciának az értelése során két problémakörnek kell megvilágosodnia és világos választ kapnia.

/folyt.köv./

23.14/-s

23¹²

- 14 -

bkk. 1. / péter jános... 14. folyt./ -lm

az egyik: a mai katonai szervezeteken nyugvó viszonylagos nyugalmat nem szuronyokra épített új biztonsági rendszernek kell felváltania. a varsói szerződés nevében tettünk már ajánlatokat nyugati partnereinknek, hogy kölcsönösen számoljunk fel a katonai szervezeteket. eddig a reagálás éppen az ellenkező törekvést mutatta. a nyugat-európai kormányok jelentős része, nemzetközi sajátos szervezeteikben is, így az európai tanácsban, az európai közösség bizottságában, a nato parlamentben és így tovább, mindenütt a katonai szervezetek erősítése mellett foglal állást. nem akarják felismerni, hogy ezt az állásfoglalást túlhaladta az idő. mi egyelőre, ilyen tapasztalatok ismeretében, a varsói szerződés erősítése és mindenképpen védelmi készültségünk fokozása mellett vagyunk, szövetségeseinkkel együttműködve. ezzel egyidőben hangsúlyozzuk nyugati partnereinknek, hogy az európai kormányok egyik fő feladata tanulmányozni az új biztonsági rendszer lehetséges kereteit, amelyek majd a két katonai rendszer után kialakulnak. sokféle módon lehet ezt elképzelni és sokféle javaslat szerepel a nemzetközi konferenciákon. mi minden javaslattal komolyan és alaposan foglalkozunk. mi nem utasítjuk el azokat, akik úgy gondolják, hogy egyelőre csak a kétoldalu kapcsolatok ápolása útján lehet előre haladni. de azokat sem utasítjuk el, akik a többoldalu összefüggéseket kezdeményezik. alapjában úgy képzeljük el, hogy növelni kell Európában a kétoldalu szerződéses kapcsolatokat a különböző rendszerű országok között és ezek révén kell fokozatosan kialakítani olyan biztonságos hálózatot, amely európa összes népei érdekeinek megfelel. az amerikai egyesült államok érdekeltek az európai viszonyok alakulásában, miként az európai országok számára sem közömbös, hogy az amerikai egyesült államok miként viszonyul egyes európai kérdésekhez. ezért az európai biztonsági konferencia előkészítése során szükséges, hogy egyfelől világosan érvényesüljön az elv: európa az európaiaké, másfelől azonban azzal is tényszerűen kell számolni, hogy európa sorsa az egész világ sorsát érinti és mind az egyesült államok, mind a harmadik világ országai érdekeltek az európai rend kialakulásának a mikéntjében.

/folyt.köv./

23.20/-s

23¹² fr

- 15 -

bkk 1. /péter jános... 15. folyt./-lm

az európai biztonsági konferencia előkészítésében a másik lényeges kérdés az európai integrációk sorsa, valószínű, hogy az európai országok jelenlegi integrációs törekvéseiken keresztül fogják fejleszteni az összeurópai együttműködést, mi igyekezünk ezeket a kérdéseket reálisan nézni és keressük az összeurópai együttműködés javításának lehetőségeit. éppen ezért a közös piactól főként azt igényeljük, hogy diszkriminációs intézkedései kiküszöbölésével segítse az európai országok gazdasági együttműködését. a mi képviselőink brüsszelben kész arra, hogy mind a közös piac hivatalával, mind az abban képviselt országokkal tanulmányozza a minél szélesebb körű európai gazdasági együttműködés lehetőségeit.

európa békés jövője a jószomszédi kapcsolatokon és a regionális megállapodásokon át mozaikszerűen fog kialakulni. ezért örülünk a példamutatóan jó szovjet- finn kapcsolatoknak, amely két különböző rendszerű ország között alakult ki. örülünk a balti térség békés övezetének, a nemzetközi béke és biztonság példamutató területévé tételére vonatkozó javaslatoknak.

támogatjuk a gomulka és rapacki elvtárs nevével jelzett terveket az észak- és közép-európai enyhülési zónákra vonatkozóan. támogatjuk románia, bulgária, jugoszlávia akcióit a békés balkáni viszonyok megteremtésére, sőt ha a közelség miatt érdekeltek vagyunk, szükség esetén az ilyen akciókban részt is veszünk.

szomszédainkkal együtt munkáljuk és érveljük a különböző rendszerű közép-európai és duna-völgyi országok együttműködését gazdasági, kulturális, politikai téren egyaránt, az európai béke és biztonság erősítésére.

péter jános ezután azt fejtegette, hogy a nemzetközi viszonyok új, kedvező mozzanatai közé tartozik az is, amit az atomsorompó egyezmény jelképez. nagy munka előzte meg e szerződést. létrejött nagy eredményt jelent. de az a körülmény, hogy kína, india, franciaország nem írta alá - legalábbis egyelőre, - valamint az, hogy az euratom szervezethez tartozó nyugat-európai országok sem határoztak még, végül az, hogy az ENSZ-tag-államok mintegy fele még várakozó állásponton van, azt mutatja, hogy ez a szerződés olyan, a mi szempontunkból elvi alapon nyugvó kompromisszum, amelynek az elfogadtatásáért jelentős nemzetközi munkát kell még végezni olyan országoknál, amelyek csatlakozása a fegyverkezési verseny fékezése szempontjából különösen fontos.

/folyt.köv./

23.30/-s

20⁴⁰ f

bkk 1. /péter jános... 16. folyt./-lm

mi kezdettől fogva támogattuk ennek a szerződésnek a tervét, mert a fegyverkezési verseny fékezése, a termonukleáris háboru veszélye, csökkentése egyik eszközének tekintettük és tekintjük.

a szovjetunió az új szerződés aláírása napján átfogó memorandumban juttatta kifejezésre, hogy az atomsorompó egyezmény mellett milyen további tárgyalásokra és megegyezésekre kész az általános és teljes leszerelésre irányuló szovjet javaslatok megvalósításának előkészítése érdekében. ugyanezen a napon került nyilvánosságra a közlemény arról, hogy az atomfegyverkezés csökkentéséről és az atomfegyvertámadással szemben épülő védelmi rendszer problémáiról tárgyalásokat kezd a szovjetunió és az amerikai egyesült államok.

a szovjetunió erőfeszítései, amelyek a fegyverkezési verseny fékezését célozzák - általában nevelően hatnak a nemzetközi közvéleményre és kompromisszumos eredményhez vezetnek a nemzetközi szerződések és megállapodások terén - hangsúlyozta, majd rámutatott:

a mai nemzetközi helyzetben, a mai erőviszonyok között minden nagy kérdésben így, lépésről-lépésre tudunk előre haladni kompromisszumok útján, ahogyan ezt jelképezi az általános és teljes leszerelésre irányuló szovjet javaslatához mérten az atomsorompó egyezmény.

péter jános a továbbiakban a szovjetunióhoz fűződő kapcsolatainkkal, a magyar párt és kormányküldöttség legutóbbi szovjetunióbeli látogatásával foglalkozott. rámutatott, hogy a múlt évben ünnepeltük minden antikolonialista, antiimperialista és békeszerető emberrel együtt a nagy októberi forradalom ötvenedik évfordulóját. a magyar internacionalisták meghatározó és megtisztelő elismerésben részesültek a szovjetunió részéről. az ötven éves jubileumnak szerves része lett a magyar-szovjet barátsági szerződés felújítása, amely alkalmából brezsnyev és koszigin elvtárs látogatást tett nálunk.

/folyt.köv./

23.30/-s

20⁴⁰ f

parlament

bkk 1. /péter jános... 17. folyt.-/lm

ebben az évben nekünk kezdődnek sajtósájos évfordulónk - tulajdonképpen hosszú sorozatban -, amelyeknek megvan a maguk összefüggése a szovjetunióval és főleg a nagy októberi szocialista forradalommal. közeledünk a károlyi mihály vezette polgári demokratikus forradalom ötvenedik évfordulójához, ezzel együtt visszaemlékezünk az osztrák-magyar monarchia felbomlására, összegezzük a félévszázaddal ezelőtti események tanulságait. a magyar szocialista munkáspárt az egész néppel együtt készül a magyar kommunisták pártja megalakulásának ötvenedik évfordulójára. a magyar munkásmozgalom ennél sokkal mélyebbre nyúló gyökerekből táplálkozik. gondoljunk arra, hogy frankel leo - az óbudai eredetű nagy forradalmár, - akinek hamvai ma már itthon, a kerepesi temetőben, a nagy mártírok pantheonjában pihennek, nemzetközi arányokban szerzett felejtethetetlen nevet a magyar munkásmozgalomnak nemzedékekkel ezelőtt a múlt évszázadban. közel van már a magyar tanácsköztársaság kikiáltásának ötvenedik évfordulója, a nagy októberi forradalommal közös gyökerei nagy világforradalmi esemény. a tanácsköztársaságot a nagy-antant és a kis-antant, a magyar reakcióval összefogva megdöntötte. nekünk azonban a mai viszonyok között az akkori idők tanulságai is segítenek. nyilván szomszédainknak is, bármilyen legyen társadalmi, gazdasági és politikai rendszerük. ma szomszédainkkal együtt kéréseket követelhetünk a következéssel kívánjuk érvényesíteni annak a ténynek a következményeit, hogy az itteni szomszéd népek valóban egymásra utaltan élnek.

az akkor születő szovjetunió nem tudta az adott nemzetközi viszonyok között megmenteni a magyar tanácsköztársaságot - mondta a külügyminiszter, s hozzáfűzte, hogy az ellenforradalmi rendszer után a szovjetunió új történelmi lehetőséget segített teremteni országunk léte számára, s ezt a létet a második világháború utáni hullámzó feszültségek között segített meg is védeni.

a párt és kormánydelegáció, amely kádár jános elvtárs vezetésével a közelmúltban a szovjetunióban járt, tárgyalásokat folytatott minden jelentős nemzetközi kérdésről és természetesen kétoldalú kapcsolatainkról is. emellett alkalma volt közvetlen élményeket gyűjteni a szovjetunió mai életéről.

/folyt.köv./

0.03/-s

- 18 -

007

fr

parlament

bkk 1. /péter jános... 18. folyt.-/lm

moszkvában barátsági nagy-gyűlésen vettünk részt, ahol brezsnyev elvtárs megnyilatkozása mellett a szovjet tömegek képviselőinek, a szovjet-magyar baráti társaság elnökének a szavait hallottuk arról, hogy a szovjet tömegekben a magyar népköztársaság népe iránti szeretet és megbecsülés milyen hatékony és mélyen megalapozott. különösen kedves személyes hatást gyakorolt ránk - éppen a pedagógusok országos kongresszusa idején volt a gyűlés - az egyik moszkvai iskola pedagógusnőjének, a pedagógus kongresszus küldöttének felszólalása, aki moszkvai iskolájának az egyik debreceni iskolával rendszeresített baráti kapcsolataival összefüggésben beszélt a szovjet iskolák növendékeinek internacionalista szellemű neveléséről. egyébként minduntalan tapasztaltuk, hogy a szovjet tömegek az internacionalista áldozatvállalást, - amelyet a szovjetunió kommunista pártja és kormánya a nagy összefüggések ismeretében az egész emberiség jövőjéért vállal - a szovjet tömegek nagy nemzetközi hivatásudatból készségesen vállalnak és hordoznak. ha a szovjetunió nem hordozná a világ békéje, a felszabadult országok függetlensége, a nemzetközi szabadság és haladó mozgalmak támogatásának és védelmének terheit, akkor felmérhetetlenül magasabb lehetne a szovjetunió népei életének színvonala. 1948. februárjában voltam életemben először a szovjetunióban, amikor az első barátsági szerződést írtuk alá. a szovjetunió léte és nemzetközi szerepe azóta is segített az egész világ arculatát megváltoztatni. ez azonban a szovjet dolgozóktól nagy áldozatokat követelt. a munkájukkal termelt értékek nagy részét a nemzetközi béke védelmére és az elnyomás ellen küzdő népek támogatására kellett fordítaniuk.

jártunk az egykori sztalingrádi csata színterén. sztalingrádnál nemcsak a második világháború, hanem a világtörténelem is új fordulatot vett. a sztalingrádi csatater helyén láttuk az új volgográdi életét, a mai szovjetunió új lendületét. mely megilletődéssel gondoltunk azokra a tragikus európai és magyar viszonyokra, amelyeknek szörnyű szövevénye következett. ben a magyar fiatalok százezrei kerültek vágóhídra a nagy szarmata síkságon, sztalingrád alatt és a don-kanyarban.

/folyt.köv./

0.08/-s

011

- 19 -

bkk 1. /péter jános... 19. folyt./-lm

szovjet házigazdánk elvittek bennünket tallinnba is, az észet szovjet szocialista köztársaság fővárosába, olyan volt ez a látogatás, mint egy nagyon bensőséges rokon találkozó. most, hogy a szocialista világrendszerhez tartoznak, mind az észteknek, mind a magyaroknak meg van igazi lehetőségük ahhoz, hogy nemzeti, nyelvi elszigeteltségüket feloldva, aktívan vegyenek részt a népek és nemzetek nagy nemzetközi, gazdasági, kulturális és politikai vállalkozásaiban. ha arányaink bizonyos fokig el is térnek egymástól, mindketten elenyészően kicsinyek vagyunk a nemzetközi küzdőtér mai hatalmas erőihez mérten. az egész szocialista világrendszerrel azonban, annak anyagi erejével és a benne megtestesült ügy igazságával a történelem menetét egyre inkább meghatározó tényező részévé lettünk.

a szovjetunió új távlatokat nyitott meg az emberiség előtt. amiről korábbi nemzedékek évezredek óta csak álmodoztak, az most majdnem elérhető közelbe került. a szovjetunió javaslatai a fegyverkezési verseny megfékezésére, a fegyveres konfliktusok békés rendezésére, megfelelő nemzetközi összefogás esetén megteremtheti az emberiség békés fejlődésének feltételeit. mi a szovjetunióhoz fűződő baráti és szövetségi kapcsolataink ápolásában nemcsak mint legnagyobb szomszédunkkal, gazdasági stabilitásunk lényeges támaszával, függetlenségünk és biztonságunk elsőrendű biztosítójával keressük a kapcsolatok bővítését, hanem a nemzetközi béke és biztonság legfőbb mai zálogával is.

a külügyminiszter emlékeztetett a továbbiakban arra, hogy a német demokratikus köztársasággal kötött barátsági szerződésünket a múlt évben iktatta törvénybe az országgyűlés: kapcsolataink bővülésének új vonását kiemelve rámutatott, hogy államközi megállapodás alapján ipari, műszaki, technikai képzésre és továbbképzésre jelentős számú magyar fiatal tartózkodik a német demokratikus köztársaságban. a tapasztalatok általában jók. az eddigi tapasztalatok tanulságait érvényesítve és hasznosítva az akciót továbbfejlesztjük. nemcsak az ipari és technikai fejlődést gyorsítjuk országainkban, hanem a két ország kormányainak, hatóságainak, népeinek a barátságát is mélyítjük.

/folyt.köv./

0.15/-s

0²⁰ - 1

bkk 1. /péter jános... 20. folyt./-lm

gomulka és czyrankiewicz elvtársak látogatása nálunk, a lengyel párt- és kormánydelegáció élén, jelentős alkalom volt a bennünket kölcsönösen foglalkoztató nemzetközi kérdések megvitatására és a két ország kapcsolatai további fejlesztésének vizsgálatára.

junius közepén fogadtuk a dubcek elvtárs vezette csehszlovák párt- és kormányküldöttséget barátsági szerződésünk felújítása és aláírása céljából. az ország nyilvánossága bő tájékoztatást kapott annakidején arról, hogy mind mi, mind csehszlovák elvtársaink hogyan értékeljük a csehszlovákiai folyamatokat és azok nemzetközi összefüggéseit. az új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés ide kerül majd az országgyűlés elé, törvénybeiktatási javaslattal. akkor a két ország kapcsolataival bővebben is foglalkozunk, most azt a bizalmat és reményt szeretném kifejezni, hogy a csehszlovákiai belső folyamatok végső kifejtésükkel hozzá fognak járulni a szocialista világrendszer nemzetközi tekintélyének növeléséhez és közös külpolitikai lépéseink hatékonyságának erősítéséhez.

előkészítés alatt van a magyar-bolgár és a magyar-román új barátsági szerződés is. a magyar-bolgár szerződés aláírására előreláthatóan szeptemberben szófiában kerül sor, amikor a párt- és kormánydelegációt hívtak meg látogatásra.

jól és egészségesen fejlődnek kapcsolataink déli szomszédunkkal, a baráti jugoszláv szocialista szövetségi köztársasággal is jelentős találkozók voltak a közelmúltban kormányaink képviselői között, s további ilyen találkozókra és tárgyalásokra számítunk még az év folyamán.

a mongol népköztársaság nagy nemzetgyűlése elnökségének elnöke, szambu elvtárs magyarországi látogatása élenkítően hatott mongóliához fűződő kapcsolataink fejlődésére. részvételünk a mongol népgazdaság kooperációs vállalkozásaiban népeink javát szolgálja.

/folyt.köv./

0.20/-s

0²⁵ 1/2

parlament

bkk 1. /péter jános... 21. folyt./-lm

nagy örömeinkre éppen a napokban tartózkodott hazánkban a koreai néphadsereg küldöttsége kim csang bong hadseregtábornok, nemzetvédelmi miniszter, miniszterelnökhelyettes vezetésével. mi a szocialista világrendszer ezidőszerinti végváraira: a koreai népi demokratikus köztársaságra, a vietnami demokratikus köztársaságra, a kubai köztársaságra féltő szeretettel tekintünk, s hozzájuk fűződő kapcsolatainkra nagy gondot fordítunk. a koreai elvtársakkal nemzetközi ügyekben is adódik együttműködési lehetőség nemzetközi fórumokon, így magában az ensz-ben is. mi a koreai nép ügyét kétoldalú kapcsolatainkban, nemzetközi fórumokon odaadón támogatjuk.

az a törekvésünk, hogy az ismert viták ellenére, kapcsolataink a kínai népköztársasággal és albániával is tovább javuljanak. sajnos a múlt években a kereskedelmi kapcsolataink is nagyon mélyre süllyedtek. viszont az idén nőtt már mindkét viszonylatban kereskedelmi forgalmunk. ez itt-ott még a budapesti üzletek kirakataiban is észrevehető. a kínai népköztársaság az első genfi konferencia idején, 1954-ben alkotó szerepet töltött be a nemzetközi egyezmények létrehozásában. mi arra törekszünk, hogy résztvegyünk minden olyan nemzetközi akcióban, amely elősegítheti a feltételek kialakulását a kínai népköztársaságnak a nemzetközi életbe való visszatérése, ensz-beli jogorhelyének elfoglalása számára.

három földrészen: Európában, Ázsiában és az amerikai féltekén, egymástól nagyon eltérő éghajlati viszonyok között, más-más történelmi háttérrel, sokféle gazdasági, politikai és társadalmi feltétel között épül a szocializmus. ma különösen időszerű, amit lenin 1916-ban mondott arról, hogy minnél több ország lép a szocializmus útjára, annál többféle módon fog épülni a szocializmus. azt már tudjuk, hogy milyen sokféle kapitalista ország van, de csak most kezdjük megtanulni, elfogadni és elviseelni, hogy milyen sokféle szocialista ország lehet.

kiemelkedő esemény volt nemzetközi kapcsolataink terén a közeli múltban husain elnöknek, az indiai köztársaság elnökének magyarországi látogatása. india nemzetközi jelentősége nőttön nő. jól eső érzés számunkra, hogy az indiai állami vezetők szívesen látják a magyar-indiai kapcsolatok bővülését. a kapcsolatok fejlődésének lehetőségeit különleges gonddal tanulmányozzuk.

/folyt.köv./

0.25/-s

025 Jc

- 21 -

parlament

bkk 1. /péter jános... 22. folyt./-lm

indiára, india fővárosára: uj-delhire az egész földkerekségről intenzív figyelem összpontosult a világkereskedelmi konferencia eseményei miatt. külkereskedelmi miniszterünk, bíró elvtárs vezetésével a magyar népköztársaságot nagyon aktív delegáció képviselte ezen a jelentős konferencián. jelentős akkót is, ha eredményei ma még nem is határozhatók meg. a problémakör: a kereskedelem útjában levő akadályok elhárítása, s a harmadik világ országai növekvő gazdasági problémáinak megoldása - a háborús veszélyek elhárítása mellett - az egész emberiség legégetőbb gondja. ha nem sikerül a harmadik világ növekvő gazdasági gondjait megoldani, kiszámíthatatlan veszélyek támadhatnak az egész világ békéjére és biztonságára.

ilyen szellemben tekintve a harmadik világ, ázsia, afrika, latin-amerika országaira, fogadtunk delegációkat mindezekről a területekről. olyan országokból is, amelyekkel eddig alig volt kapcsolatunk. a velük folytatott tárgyalások során gazdasági megállapodásokat kötöttünk együttműködésünk fejlesztésére, amely kölcsönösen hasznos, s az általános nemzetközi viszonyokat is javítja. ezekből csak néhányat említek meg.

tárgyaltunk mind a két jemeni köztársaság képviselőivel, senegal és felső-volta küldöttségeivel. most várunk delegációt burmából.

az utnak, amelyet a szurdi elvtárs vezette kormánydelegáció tett latin-amerikában, s a látogatásoknak, amelyeket a delegációból kivált részleg jószolgálati címen tett, most kezdenek érné az eredményei. nemrég a chilei belügyminiszter járt nálunk. most jelentek meg a közlemények a venezuelai és perui gazdasági küldöttségek látogatásáról. kolumbiával konzuli kapcsolatokat létesítettünk. további kölcsönös látogatások és megállapodások várhatók.

közvetlen nyugati szomszédunkkal, az osztrák köztársasággal - a két ország és közép-európa általános érdekeinek megfelelően - fokozatosan és általában egészségesen fejlődnek kapcsolataink. országhatáraink természetesen nemcsak két ország határait, hanem európa két felének a határmezsgyéjét jelentik.

/folyt.köv./

0.25/-s

025 Jc

23

parlament

bkk 1./ péter jános... 23. folyt./-lm

sokat kell ahhoz változni az európai viszonyoknak, hogy ilyen helyzetekben soha, semmi probléma ne legyen. vannak tudatos ellenségek a népek barátságának és vannak bűnözők, nemzetközi bűnözők, akik új meg új gonosztettekkel tudnak zavart kelteni. ha mind a két ország felelős és illetékes kormánytényezői megfelelő higgadtsággal és körültekintéssel kezelik az ilyen ügyeket, akkor a gonosztevők csak saját maguknak tudnak kárt okozni és nem népeinknek.

kapcsolataink fejlődésében jelentős eseménynek ígérkezik minisztertanácsunk elnökének közelgő bécsi látogatása. viszonzása lesz a klaus osztrák kancellár múltévi magyarországi látogatásának. jelentős előrehaladás van gazdasági kapcsolataink fejlődésében. közös erővel további lehetőségeket tudunk feltárni. az együttműködés bővítése szélesebb körben is éreztetheti kedvező hatását az európai viszonyokon.

a magyar-francia államközi kapcsolatok alakulásában - közvetlenül a legutóbbi francia belpolitikai események előtt - új fejezetet nyitott fock elvtárs franciaországi hivatalos látogatása. mi a jelenlegi francia külpolitikai tevékenységet sok vonatkozásban olyannak ítéljük, mint amely segít az európai feszültségek enyhítésében és a háborús veszélyek csökkentésében. természetesen nem lenne illő, hogy olyan látszatba kerüljék, mintha beszámolómban francia belügyekkel is foglalkoznék. mégis megjegyzem, hogy a franciaországi legutóbbi választási eredmények alakulásában a mai francia külpolitika is szerepet játszott. couve de murville kormányelnöksége idején franciaországnak a szocialista országokhoz fűződő kapcsolatai ápolására irányuló politikai törekvései várhatóan nem csökkennek, hanem erősödnek. érdeklődéssel várjuk az új kormány megalakulását és állásfoglalását a nemzetközi kérdésekben.

az olaszországi választások után alakult kormány külpolitikai állásfoglalásai egyelőre nem térnek el a várhatótól, de minden esetre szeretnék remélni, hogy a távolabbi és közeli múlt néhány, részben mondva csinált problémáját közös jó akarattal sikerül kiküszöbölni és akkor a magyar-olasz kapcsolatok fejlődése is megközelíti a kívánatos lehetőségeket.

/folyt.köv./

0.37/-s

05

fr

- 24 -

parlament

bkk 1. /péter jános... 24. folyt./-lm

az amerikai egyesült államokkal, főleg a párizsi megbeszélések megindulása óta, néhány vonatkozásban sikerült kapcsolatainkban előre haladni. megkértük mi is az agreement-t kijelölt nagykövetségünk számára. az egyesült államok az agreement-t meg is adta. feltételezésünk szerint nem lesz annak akadály, hogy a nagykövetség rövid időn belül el is foglalja állomás helyét. a gazdasági kapcsolatok javításának - amelyre néhány kedvező jel van már - tovább fognak nőni a lehetőségei.

jelentem az országgyűlésnek, hogy törökországi hivatalos meghívás alapján a hónap végén ankarában magyar-török külügyminiszteri megbeszéléseket tartunk. a látogatás során megnyitjuk a rodostói rákóczi-émlékmúzeumot. úgy ítéljük meg, hogy a magyar-török kormányközi hivatalos kapcsolatok a látogatás révén új lendületet kapnak, nemcsak a kétoldalú kapcsolatok fejlesztése, hanem a nemzetközi kérdések mindkét felet érintő néhány problémája megoldása érdekében való együttműködés tekintetében is.

finnország, svédország, norvégia, dánia, nagy-britannia, hollandia, belgium és svájc vonatkozásában részben voltak, részben készülnek hivatalos kormányközi látogatások, amelyek az európai béke és biztonság ügyét szolgálják.

külpolitikai tevékenységünk széles alapokon nyugszik. hatékonyságában döntő szerepe van annak a belpolitikai légkörnek, amelyben a magyar nép alkotó munkáját végzi. a gazdasági mechanizmus terén bevezetett reformok jó eredményei is segítik nemzetközi kapcsolatainkat és nemzetközi értékünk növelését.

a magyar népköztársaság nemzetközi tevékenységében jelentős szerepe van az országgyűlésnek. legutóbb kállai elvtárs vezetésével országgyűlésünk küldöttsége belgiumban járt. a napokban ért véget az indiai parlamenti küldöttség látogatása hazánkban. meghívása van parlamentünknek csehszlovákiai látogatásra, amelyre valószínűleg a jövő hónap elején sor kerül. parlamenti küldöttség készül mongóliába és koreába is. a törvényhozó testületek képviselőinek hivatalos találkozóit sokat segítenek a népek közötti barátság mélyítésében s a nemzetközi béke és biztonság ügyének erősítésében.

külpolitikai tevékenységünk a magyar nép alapvető érdekeit kívánja szolgálni. minél kedvezőbb nemzetközi viszonyokat kíván kialakítani a magyar népköztársaság fejlődése számára s a magyar népköztársaság nemzetközi kapcsolatai révén - szerény lehetőségeink korlátai között - a szocializmus és a béke ügyét kívánja segíteni az emberiség közös ügyé javára.

kérem az országgyűlést, hogy nagy népköztársaságunk külpolitikai tevékenységéről szóló beszámolómat vitassa meg./mti/

0.46/-s

- 25 -

parlament

bkk. 2. az országgyűlés szombati tanácskozása

t zs/tm/gy/bs

1968. július 14.

szombaton délelőtt 10 órakor folytatta munkáját az országgyűlés. az ülésen részt vett kádár jános, az mszmp központi bizottságának első titkára, focs jenő, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, apró antal, biszku béla, kállai gyula és szirmai istván, az mszmp politikai bizottságának tagjai.

kállai gyula

nyitotta meg az ülést, majd napirend szerint péter jános

külgyminiszter tartott beszámolót a nemzetközi helyzet főbb kérdéseiről és a magyar népköztársaság külpolitikai tevékenységéről.

péter jános expozéját mai bkk 1-es kiadásunkon közöltük. az embargót feloldjuk, s a beszédre a következő javításokat adjuk:

/folyt.köv./

10.20/1L

- 2, -

parlament

bkk 2. /az országgyűlés... 1. folyt./-lm

a beszéd harmadik bekezdésének utolsó mondata helyesen a következő: ... beszéltünk. sőt illetékes hivatalos megnyilatkozások mindkét oldalról kezdtek már a termonukleáris háboru növekvő veszélyéről is beszélni.

az 1. folytatás 2. bek. utolsóelőtti sorában az atomstop szó helyett atomcsend-egyezmény irandó.

a 2. folytatás 4. bek. utolsó sorában a szöveg helyesen: ... aktivizálódjanak és határozottabbakká váljanak.

a 4. folytatás 14. sorától a szöveg helyesen: ... szinte önkéntelen gyanuja miatt. ma újra tanuljuk helyesen értékelni nemzeti sajátosságainkat, más nemzetek személyiségét

és a nemzetek sajátosságainak...

ugyancsak a 4. folytatás utolsó bekezdésének utolsó sora helyesen a következő: ... megoldás keresésére, a vietnami javaslatok elfogadására.

a 7. folytatás első bekezdésének utolsó előtti sorától a szöveg helyesen: ... sokan jelentkeznének az egész földkerekségről és még magából az amerikai egyesült államokból is.

az egyesült államokat tehát sehova nem segíti....

a 8. folyt. 3. sorától a szöveg helyesen: ... belpolitikai viszonyok között és válságos nemzetközi helyzetben éljen. az ilyen viszonyok és helyzetek a kalandorkodás veszélyét növelik, a termonukleáris háboru veszélyének árnyékában.

a 8. folytatás utolsó bekezdésének alulról számított 5. sorának a vége helyesen a következő: ... érvényesítésére irányuló törekvését....

/folyt.köv./

11.15/e 4C 1131

- 27 -

1132

parlament

bkk 2. /az országgyűlés... 2. folyt./-lm

a 9. folytatás 1. bekezdésének utolsó sorában a szöveg helyesen:

... ipari országok akár szocialisták, akár kapitalisták nem fordíthatnak....

a 11. folyt. 2. bekezdésének 7. sorában a szöveg helyesen:
... akkor a német militarista, imperialista, hatalmi törekvések

ugyanennek a bekezdésnek alulról számított 4. sorában a szöveg helyesen:

... saját hazájában szeretne élni. az ut....

a 13. folyt. utolsó mondata helyesen:

... megvilágosodnia és világos választ kapnia ahhoz, hogy a konferencia tígye előre haladjon.

a 14. folytatás alulról számított 11. sorában a szöveg helyesen:

... olyan biztonsági hálózatot...

a 15. folyt. 2. bekezdésének 2. sorában a szöveg helyesen:

...át mozaikszertlen alakulhat csak ki. ezért....

a 15. folytatás 4. bekezdésének végén a szöveg helyesen:
.... béke és biztonság érdekében.

a 16. folytatás 2. bekezdésének 3. sorában a szöveg helyesen: ... kompromisszumos eredményekhez vezetnek...

a 16. folytatás utolsó bekezdésének alulról számított 2. sorában a szöveg helyesen:
... amely alkalmából brezsnyev....

/folyt.köv./
12.30/lm HC 1255

- 28 -

1332

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 3. folyt./ gy

a 17. folyt. 10.-11. sorában a szöveg helyesen:

... ennél sokkal messzebbre nyúló gyökerekből is táplálkozik...

a 18. folyt. 15. sorában a szöveg helyesen:

.... az egész emberiség békés jövőjéért....

a 18. folyt. utolsó bekezdésének elején a szöveg helyesen:

jártunk az egykori sztálingrádi csata színterén. kifejeztük tiszteletünket a sztálingrádi hősök emléke előtt. sztálingrád neve a történelemben a jövő generációk fülében úgy fog csengeni, mint thermopile, trója, mohács, fehérhegy, trafalgar, waterloo, borodino, verdun. sztálingrádnál nemcsak....

a 19. folyt. 2. bekezdésének 4. sorában a szöveg helyesen:

... verseny megfékezésére, a háborus veszélyek csökkentésére az imperialista agressziók megfékezésére, a fegyveres konfliktusok békés rendezésére megfelelő nemzetközi összefogás esetén megteremtheti a feltételeit az emberiség békés fejlődésének, békés jövőjének. mi a....

a 20. folyt. 2. bekezdésének alulról számított 6. sorában a szöveg helyesen:

.... kapcsolataival újra és bővebben....

a 20. folyt. utolsó bekezdésének utolsóelőtti sorában a szöveg helyesen:

....a mongol népköztársaság kooperációs....

/folyt. köv./
12.55/1l HC 1255
1332

- 29 -

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés.... 4. folyt./ gy

a 22. folyt. 1. bekezdésének 5. sorában a szöveg helyesen:
.... konferencián. jelentős volt a konferencia akkor is...

a 22. folyt. 4. bekezdésének 3. sorában a szöveg helyesen:
... részleg jószolgálati küldöttségként tett, most...

a 23. folyt. 1. bekezdésének 3. sorában a szöveg helyesen:
.... viszonzása lesz ez klaus osztrák....

a következő mondat helyesen így hangzik:
van jelentős előrehaladás gazdasági kapcsolatink fejlődésében,
de nem kielégítő.

a 23. folyt. 2. bekezdésének 3. sorában a szöveg helyesen:
... előtt - fontos lépést jelentett, ahogy sokan fogalmazták,
új fejezetet...

ugyanebben a bekezdésben az alulról számított 6. sorban a
szöveg helyesen:

...a mai francia külpolitika is játszott valami szerepet.
couve de murville...

a 23. folyt. utolsó sorában a szöveg helyesen:
.... fejlődése is megközelítheti a kívánatos....

/folyt. köv./

12.57/11 1256

132

- 30 -

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés.... 5. folyt./ gy

a 24. folyt. 1. bekezdésének 3. sorában a szöveg helyesen:
... kapcsolatainkat előbbre vinni megkértük...

a 24. folyt. utolsó előtti bekezdésének alulról számított
2. sorában a szöveg helyesen:

.... lehetőségeink határai között - a ...

az expozé utolsó mondatában a szöveg helyesen:

....a népköztársaságunk külpolitikai tevékenységéről szóló
beszámolót vitassa meg

x x x

/folyt. köv./
13.00/11 1324

- 31 -

132

bkk. 2. / az országgyűlés... 6. folyt./ gy

szünet következett, majd
 Kállai Gyula
 ----- elnökletével folytatódott az ülés. Péter János
 külügyminiszteri beszámolójához elsőnek
 dr. Gosztonyi János
 ----- a népszabadság főszerkesztője, vas megye
 7-es választókerületének képviselője szőtt hozzá.

Elmondta, hogy a külügyminiszteri expozé rendkívül figyelem-
 reméltónak tartja és azzal egyetért, jóllehet egy-két kérdésben
 nem olyan optimista, mint a külügyminiszter. Nem kétséges - mon-
 da -, hogy a párizsi tárgyalások, továbbá az atomsorompó egyez-
 mény a nemzetközi feszültség csökkentésének irányában hat, a for-
 dulat eléréséhez azonban még nagy erőfeszítésekre van szükség. A
 képviselő - a közel-keleti utján szerzett tapasztalataira
 utalva - elmondta, hogy komorabbnak látja az ottani helyzetet,
 mint ahogy az a külügyminisztériumi expozéból kitűnt. Kemény és
 kitartó erőfeszítések szükségesek ahhoz, hogy a világ e ré-
 sze fölül elvonuljanak a viharfellegek. Nem vitás, hogy vannak
 túlzó arab vélemények is, amelyek a békés rendezés lehetőségét
 kizárják, kétségtelen azonban, hogy a hivatalos arab álláspont
 jószándéku, egyértelműen Izrael kormányát, politikáját és a
 mögötte álló imperialista erőket terheli a felelősség a közel-
 keleti feszültségért. Mindaddig nem lehet béke a közel-kele-
 ten, amíg Izrael nem a békés egymás mellett élés politikáját
 követi, amíg nem mond le hódító szándékairól, amíg nem teszi
 lehetővé az elűzötteknek a hazájukba való visszatérést, amíg
 nem kezeli őket teljesjogu polgárokként.

A képviselő ezután az antiimperialista harcról szólva
 hangsúlyozta, hogy ennek főerejét a szocialista tábor alkotja.
 Pártunk, kormányunk mindent megtett és a jövőben is megtesz
 a szocialista országokhoz fűződő jó kapcsolat érdekében.

/folyt. köv./

13.30/e HC

bkk. 2. / az országgyűlés... 7. folyt./ gy

számunkra a legfontosabb volt és marad baráti viszonyunk a szov-
 jetunióval, ez a barátság eszméink közösségén alapszik, e baráti-
 ságot soha nem tehetjük függővé konjunkturális körülményektől,
 ,,széljárásoktól,, a képviselő hangsúlyozta, hogy a különböző
 szocialista országok sajátos viszonyai semmiképpen nem jelenti-
 hetnek elkülönülést.

- nem lennék őszinték, ha nem mondanám el, hogy az utóbbi
 időben tapasztalt bizonyos jelenségek nyugtalanítanak. Némelyik
 országban manapság túlzottan hangsúlyozzák a nemzeti múlt veze-
 tő figuráinak, királyainak, nagyságát, holott azok többnyire a
 népek elnyomásában voltak nagyok.

ezután a nemzetiségi kérdésről szőtt, s hangsúlyozta, hogy
 ez valamennyi országnak belső ügye. Ez azonban nem jelenti azt,
 hogy a nemzetiségek helyzetéről az emberek más országokban nem
 beszélnek. A legfontosabb feladat népeink közelítése, egymás szá-
 mára tegyük még szabadabbá határainkat, teremtsünk még szoro-
 sabb személyi kapcsolatot népeink között.

A képviselő ezután elmondta: mostanában sokan felteszik a
 kérdést, lehet-e párhuzamot vonni csehszlovákia mai helyzete és
 Magyarország 1956-os ellenforradalom között? Abban az értele-
 mben semmi esetre sem - mondta - mintha csehszlovákiában ellen-
 forradalom lenne. Ott ma bonyolult és nehéz harc folyik a szocia-
 lista megújulásért. Bizonyos analógia mégis van: mindkét ország-
 ban a korábbi szektás dogmatikus, szubjektív személyi vezetés
 volt a hibás. Ha ma csehszlovákiában vannak gondok, ennek ere-
 dendő okai a korábbi hibák. Sajnos az utóbbi időben csehszlo-
 vákiában megjelentek a jobboldali, antiszocialista erők tevékeny-
 sége - mondta Gosztonyi János. - erre példaként említette a
 Literaturni listyben ,,szintén egy évforduló,, címmel éppen a
 csehszlovák párt- és kormányküldöttség magyarországi látogatása
 idején megjelent cikket, amely nemcsak a csehszlovák kommunista
 párt vonala, hanem a magyar-csehszlovák barátság ellen is támadást
 jelentett. Mint mondta, a négy csehszlovák lapban megjelent két-
 ezer szó című írást pedig úgy értékelhetjük, mint előkészített
 fellépést, amely konkrét programot adott a szocialistaellenes
 erők számára. A képviselő végül hangsúlyozta, hogy nem változott
 szolidaritásunk, hitünk, meggyőződésünk, hogy a csehszlovák test-
 vérpárt teljes győzelemre viszi a szocializmus ügyét hazájában.
 /folyt. köv./

13.45/e HC

bkk 2. /az országgyűlés... 8. folyt./-Lm

nagy miklós, pest megye, 27-es választókerület képviselője volt a következő felszólaló.

hangsúlyozta: a jelenlegi nemzetközi helyzetben mindenki előtt világos, hogy a feszültség enyhítésének legfontosabb feltétele a vietnami kérdés békés rendezése. a bombázások feltétel nélküli megszüntetése, az egyesült államok és csatlósai csapatainak vietnamból való kivonása, az 1954. évi genfi szerződésen nyugvó és a vietnami nép jogos nemzeti érdekeit figyelembe vevő béke a háború lidércnyomásától szabadítaná meg az emberiséget.

a vietnami háború azonban nem az egyetlen felhő a nemzetközi politika égboltján. egy másik problémát jelent a veszélyesen elhúzódó közel-keleti válság. a múlt év júniusában ki-robbantott izraeli agresszió olyan helyzetet teremtett a közel-keleten, amely nemcsak ennek a területnek a békéjét, hanem a világbékét is komolyan veszélyezteti. az interparlamentáris unió tanácsa ez év tavaszán dakarban tartott ülésén a jelenlegi válság megoldására határozati javaslatot fogadott el. ebben állást foglalt a biztonsági tanács 1967. november 22-1 határozatának végrehajtása mellett, két fő elv szem előtt tartásával. az egyik: az izraeli fegyveres erők visszavonása a konfliktus során megszállt területekről. a másik: a hadviselés minden formájának megszüntetése az övezethez tartozó valamennyi állam szuverenitásának, területi sérthetlenségének, politikai függetlenségének, valamint annak a jogának tiszteltben tartása, hogy elismert határai között békében és biztonságban élhet. mindez izrael és az arab országok közötti viszony normalizálásához vezetne. izrael vezetői és tanácsadói nagyon rossz szolgálatot tesznek az izraeli nép jövőjének, amikor az arab területek megszállva tartásával, incidensek provokálásával szinte naponta újjá teremtik a fegyveres harc belátnatatlán következményekkel járó veszélyét.

/folyt.köv./

13.48/e *he*

- 34 -

bkk 2. /az országgyűlés... 9. folyt./-Lm

a képviselő ezután az európai biztonság kérdésével foglalkozott. kiemelte, hogy kilenc európai ország - köztük hazánk - képviselői kezdeményezték az európai parlamentek tanácskozását a béke és biztonság erősítése és az együttműködés fejlesztése céljából. sajnos ezek az erőfeszítések eddig nem vezettek eredményre, elsősorban az nszk-nak a német demokratikus köztársaság ellen irányuló diszkriminációs törekvései miatt.

sokat hallottunk mostanában a bonni kormány ugynevezett új keleti politikájáról, - mondotta. - logikusan gondolkodva azt hihetnénk, hogy ez a politika ellentéte a réginek. megtagadása mindannak, ami a második világháborúhoz vezetett és elismerése annak ami a háború után létrejött. konkrétan: a müncheni egyezmény érvénytelenné nyilvánítása, az ndk és az odera-neisse határ elismerése, lemondás az egyedüli képviselői képtelen jogának igényéről és következetes harc a náciizmus újjáéledése ellen. mindez azonban nem következett be. ezért a diplomáciai kapcsolatok felvétele, illetve az erre irányuló törekvés ha megkerüli az említett elvi jellegű kérdéseket nem jelentheti a kapcsolatok normalizálását. a szocialista országok akkor üdvözölnék az nszk új keleti politikáját, ha az valóban az európai béke és biztonság megteremtéséhez járulna hozzá.

kelen béla, budapesti /43-as választókerület/ képviselője,

az esti hírlap főszerkesztője a külügyminiszter beszámolójával kapcsolatban megállapította, hogy a nemzetközi események magasszintű meg tárgyalása elősegíti az ország lakosságának sokoldalú tájékoztatását sőt, a közvélemény formálásában elsőrendű szerepet játszó sajtó munkájához is hasznos segítséget nyújt. megelégedéssel tett említést a képviselő a tájékoztatásról szóló legutóbbi párt határozatról is, amely nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a sajtó munkásai magabiztosabban eligazodjanak, jobban megértsék a bel- és külpolitika időszerű eseményeit, meglássák a dolgok lényegét, képesek legyenek sokoldalúan tájékoztatni az embereket. a változatos, sokrétű informálásnak nagyrésze van abban, hogy a közönség körében fokozódik az érdeklődés mindennapi életünk, a nemzetközi politika kérdései iránt, ami a különböző sajtótermékek példányszámának növekedésében is meggyilvánult. az idén például Magyarországon több mint egymilliárd - a horthy-rendszer utolsó éveire képest körülbelül háromszorannyi - példányszámban jelennek meg az újságok, hetilapok, havi folyóiratok stb. ehhez még hozzá kell számítani a rádió és a televízió sokmillió hallgatóját, nézőjét is.

/folyt.köv./
14.00/e*1407 Jelen*

- 35 -

bkk 2. /az országgyűlés... 10. folyt./-lm

a külügyminiszteri beszámolóban felvetett konkrét külpolitikai kérdésekről szólva a képviselő külön foglalkozott a vietnami kérdésről párizsban kezdődött előzetes tárgyalásokkal. mint mondotta, ezek a megbeszélések bizonyos reményt nyújtanak a későbbi kibontakozásra, az ebben való bizakodás nem illúzió. igaz, az amerikai tárgyaló fél ravasz, fondortatos, mégis tárgyalászatához kényszeríti egy szabadságszerető nép hősi helytállása, amely a korábbi elszigetelt partizán-akciók helyett ma már képes frontális támadást kezdeményezni, súlyos veszteségeket okozva a házájára törő ellenségnek. vietnam hős népével együtt érez a világ haladó közvéleménye, a mi népünk is, amelynek a vietnami kérdés megnyugtató megoldására irányuló törekvéseit külpolitikai kormányzatunk diplomáciai síkon is több esetben eredményesen juttatta kifejezésre.

végezetül a képviselő bizalmát fejezte ki a kormány külpolitikája iránt, s a külügyminiszter beszámolóját elfogadta.

kelen béla felszólalása után

méhes lajos, a kisz központi bizottságának első tit-

kára, borsod megye 17. számú választókerületének országgyűlési képviselője az ifjúság, a diákfiatalok politikai aktivitásának világméretben tapasztalható növekedésével és radikalizálódásával foglalkozott.

rámutatott az utóbbi időben tömeg- és diákmegmozdulások színhelye volt - latin-amerika, japán és más országok után - az egyesült államok és nyugat-európa. diákmegmozdulások zajlottak le lengyelországban, csehszlovákiában és jugoszláviában is. az utóbbiak célja, jellege, indítókai azonban gyökeresen mások voltak. a kapitalista országokban a diákmegmozdulásokban az alapvető társadalmi ellentmondások tükröződtek, a szocialista országok diákmegmozdulásai mögött viszont átmeneti jellegű, rövid távon megoldható problémák húzódtak meg. sőt: mindegyik más és más jellegű volt, közös okokat nehéz lenne bennük kimutatni. a kapitalista országokban lezajlott diákesemények mozgató rugói, jelszavai és harci eszközei viszont rokonvonásokat, azonosságokat mutatnak. az okok egyik csoportja a mai nemzetközi helyzettel és annak gyújtópontban álló kérdésével, a vietnami háborúval van össze függésben.

/folyt.köv./
14.15/e

14122

bkk 2. /az országgyűlés... 11. folyt./-lm

az okok másik csoportja az osztályharcnak az egyes kapitalista országokon belüli körülményeiben keresendő. különös élességet, határozottságot pedig az ad a tömegmegmozdulásoknak, hogy a nemzetközi és a belső viszonyokból származó okok egyidőben jelentkeznek, egymásra hatnak, gyorsítják az eszmélés, a felismerés és a cselekvés folyamatát. a tömegek - és különösen az ifjúság - a fejlett kapitalista országokban is egyre inkább felismerik az amerikai imperialisták vietnami háborújának agresszív voltát, társadalmi haladás, függetlenség és szabadság ellenes jellegét. ezzel együtt nő a rokonszenve és csodálata egy kis nép - a vietnami nép - iránt, amely évek óta ellentud állni egy modern katonai gépezet pusztító háborújának. ez a rohamosan növekvő felismerés meggyorsította az utóbbi időben a kiábrándulást az amerikai életformából és általában amerikából, amelyet hosszú időn keresztül a burzsoá propagandagépezet mint a szabadság, a függetlenség bajnokát reklámozott. és nemcsak amerikából, hanem általában az ugynevezett „jóléti, államból, a kapitalista demokráciából. a vietnami háboru szerte a világon az ifjúság, a diákság politikai aktivitásának katalizátorává vált. a második világháboru után született ifju nemzedéknek ez az első komoly találkozási sorsdöntő kérdésekkel: a háboru vagy béke alternatívájával. az ifjúság egyre inkább felismeri, hogy nem lehet közömbös, bele kell szólnia a politikába, mert sorsa, jövője függ tőle.

a továbbiakban a diákmegmozdulások radikalizálódási folyamatát elemezte, majd hangsúlyozta, hogy a megmozdulások nem spontán jellegűek voltak. a követelések alapvető vonásait vizsgálva nyilvánvaló, hogy azok évek óta szerepelnek a kommunista pártok programjában. a helyenként jelentkező anarchista tendenciák, a munkásosztály és pártja vezető szerepének tagadása mindig tévuttra vezetett. ott, ahol a diákok lázadása nem kapcsolódott a munkásosztály harcához, az események görbéje gyorsan lehanyatlott, mint az nszk-ban, svájcban, ausztriában. ahol viszont a munkásosztály önálló harci követetései, fellépése találkoztak a diákok harcával - mint franciaországban - ott számottevő gazdasági-szociális eredményeket értek el.

sokan kérdezik; a magyar ifjúság lépést tart-e az ifjúság egész világon megfigyelhető balratolódásával. a folyamat lényegét tekintve e kérdésre azt mondhatjuk: az ifjúság politikai aktivizálódása az utóbbi években nálunk is szemmel láthatóan és a szó szoros értelmében kézzel foghatóan növekedett. sőt, ha a kisz „vádoljuk az imperializmust!“, akcióját nemzetközi összehasonlításban vizsgáljuk, minden kertetelés nélkül mondhatjuk: méreteit, tartósságát, konkrétságát és tudatosságát tekintve az élvonalban helyezkedik el ma is a világon.

/folyt.köv./
14.33/e

1436 Zeli

bkk. 2. / az országgyűlés... 12. folyt./ gy

a mi ifjúságunk körében is lehetnek különféle viták az élet nagy és kis kérdéseiről, de nincs vita akkor, amikor a nemzetközi élet, a szocializmus és az imperializmus, a haladás és a reakció erői között folyó nemzetközi osztályharc olyan alapvető problémáiról van szó, mint a vietnami háború, hogy e harcban ki mellett áll a magyar ifjúság, az nem kétséges. erről bizonyosságot tett a „vádoljuk az imperializmust!”, akcióban. fiatalok százezrei vettek részt a vietnami műszakokban, önkéntes társadalmi munkaakciókban. két és fél év alatt több mint 40 millió forinttal járultak hozzá a vietnami nép harcának támogatásához. az amerikai és általában a nyugati életforma, demokrácia lelepleződése meggyorsult a mi ifjúságunk előtt is.

a politikai aktivitás nálunk sem maradt meg kizárólag a nemzetközi kérdések szintjén, hanem fokozódott az érdeklődés a belpolitikai kérdések iránt is. a belső kérdések között nálunk is nagy hangsúlyt kaptak az ifjúság sajátos érdekei: a tanulással, az elhelyezkedéssel, az önálló élet meg-
alapozásával kapcsolatos különféle gondok. erre az időre esnek a párt- és kormányzati szervek ifjúságot érintő nagyjelentőségű határozatait, s most egymás után jelennek meg az egyes miniszteri végrehajtási utasítások az ifjúsággal kapcsolatos konkrét kérdésekben. gondok természetesen még ma is szép számmal vannak, de véleményünk szerint a párt, az ifjúsági szervezet és a kormányzati szervek jól ismerik ezeket és együtt harcolnak a megoldásukért - mondta méhes lajos.

a kormány külpolitikai beszámolója feletti vita tanulságait péter jános foglalta össze.

többek között rámutatott: - a vitában felszólaló képviselők támogatónak fogadták a referátumot és több vonatkozásban, számos kérdésben nyílt és szinte véleménycserét kezdeményeztek. hasznos volt, hogy a vita során nemcsak a nemzetközi helyzet kedvező jelenségeiről esett szó, hanem a figyelem előterébe kerültek a mögöttük rejlő és a mellettük megjelenő veszélyek is, amelyekről különben a beszámoló is szólt több helyütt.

/folyt. köv./

14.40/11
1442a

bkk. 2. / az országgyűlés... 13. folyt./ gy

egyféle mozgósítás is célja volt mind a beszámolóknak, mind a vele kapcsolatban elhangzott felszólalásoknak: felhívni a figyelmet arra, hogy a nemzetközi helyzet alakulásában tapasztalható az, hogyha az általunk mozgósítható, velünk szövetséges erők kellő aktivitással lépnek fel akkor egy sereg nemzetközi kérdésben bizonyosfokú fordulatot lehet elérni.

- a felszólalásokból a kormány külpolitikai tevékenységének támogatása csendült ki. az a kérésem valamennyi képviselőtársamhoz, hogy választókerületük közvéleményének tájékoztatásával, lakóinak mozgósításával is részesítsék támogatásban külpolitikai tevékenységünket, amelynek fő célja a szocializmust építő magyar nép legalapvetőbb érdekeinek, javainak szolgálata a változó nemzetközi viszonyok közepette.

az országgyűlés a kormánybeszámolót és a vitában elhangzottakra adott külügyminiszteri választ egyhangúlag jóváhagyta.

ezután az elnöklő kállai gyula bejelentette, hogy napirend szerint a magyar népköztársaság és a lengyel népköztársaság között budapestten 1968. május 16-án aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés törvényjavaslatának tárgyalása következik.

ismét péter jános emelkedett szólásra.

elmondta: az 1948-49-es években kötött szerződések esetében nem azt az utat választották, hogy az automatikus megújításra hagytak volna, hanem javasolták a baráti országoknak a szerződések megújítását. elsősorban azért, hogy tükröződjene az elmúlt két évtized politikai, gazdasági, és társadalmi eredményei. ez vonatkozik a magyar-lengyel barátsági szerződésre is, amely jól érzékelteti a két ország népeinek testvéri barátságát és azt a tényt, hogy a szocialista építés során osztoznak egymás örömeiben és gondjaiban is. utalt az emberi kapcsolatok fejlődésére: amíg néhány évvel ezelőtt alig egy-kétezer ember utazott a baráti országba, addig tavaly már 150 000 lengyel vendége volt hazánknak és csaknem ugyanennyi magyar turista utazott lengyelországba. kérte az országgyűlést, olyan értelemben foglaljon állást, hogy a szerződés nemcsak a két ország népei számára előnyös, hanem előbbre viszi a békészerető erők ügyét is.

/folyt. köv./

14.45/11
1442a

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 14. folyt./ gy

ezután darvasi István

----- budapesti képviselő, a külügyi bizottság előadója szólalt fel. a két nép történelmi múlta visszatekintő barátságát méltatva rámutatott: e barátság a magyar és a lengyel nép történelmének hasonlóságában, sorsközösségében gyökerezik. szinte mindig ugyanazon ellenség ellen kellett küzdenünk nemzeti szabadságunkért és függetlenségünkért, s szinte mindenkor ugyanott kerestünk harcunkhoz szövetségest, támaszt. a magyar nép együtt érzett az 1830-as években a lengyel szabadságharcosokkal. később Kossuth Lajos mondta: a lengyel úgy magyar úgy. Bem József a magyar szabadságharc feledhetetlen lengyel hadvezére, Dembinszky és a többi lengyel tiszt és harcos pedig azt bizonyította be, hogy ők lengyel ügynek érezték a magyar ügyet, és kötelességüknek tartották, hogy minden erejükkel támogassák a magyar nép szabadságharcát.

1919-ben a magyar tanácsköztársaság idején ezer jele volt Lengyelországban annak, hogy a munkásosztály együtt érez a hatalmas magyar proletárforradalommal, nálunk pedig megalakult és innen sugározta forradalmasító szavát a lengyel kommunisták pártjának magyarországi tagozata.

a horthy-rendszer vállalta a csatlós szégyenteljes szerepét a hitleri németország oldalán és súlyos bűneit azzal tetézte, hogy a magyar hadsereg részt vállalt a náci csizmák által eltiport lengyelország megszállásából. a magyar nép azonban jóvátett valamit uralkodó osztályának és kormányainak bűneiből: otthont adott a lengyel menekülteknek, a magyar hadsereg számos katonája pedig fegyverrel a kézben állott a német megszállás ellen küzdő lengyel partizánok oldalára.

/folyt. köv./

1446 Lel

- 40 -

parlament

bkk. 2. / az országgyűlés... 15. folyt./ gy

a magyar és a lengyel nép barátsága tovább mélyült, történelmi sorsközösségünk még világosabb, még érthetőbb lett a második világháború óta eltelt évtizedekben. ma - immár több mint két évtizede - mindkét országban a nép van hatalmon, mindkét ország népköztársaság, a szocialista világrendszer szilárd alkotó eleme, a varsói védelmi szerződés, a KGST tagja. ma már nem kell követeket küldeni szerte a világba, hogy igaz ügyünkhöz támogatókat és szövetségeseket keressünk, megvannak állandó és megbízható barátaink és szövetségeseink; a Szovjetunió és a többi szocialista testvérország. a haladás útját járó országaink a világ leghaladóbb erőivel vannak szövetségben.

az új történelmi korszakban felvirágzott népeink barátsága, és ma már átfogja a politikai és állami élet, a gazdaság, a kultúra és a tudomány szinte minden területét. a két kormány és a két testvérpárt vezetői és képviselői sűrűn találkoznak. örömmel állapíthatjuk meg, hogy a nemzetközi helyzetet és a két ország kapcsolatait érintő valamennyi fő kérdésben a legteljesebb mértékben egyetértenek. hasonló baráti együttműködés van gazdasági, tudományos és kulturális életünk vezetői és képviselői között is. 1958 óta állandó magyar-lengyel gazdasági együttműködési bizottság tevékenykedik. van közös vállalatunk és együtt veszünk részt közös vállalkozásokban. szorgalmazzuk a KGST még hatékonyabb működését. 1960 óta évi átlagban mintegy 20 százalékkal nőtt és jóval több mint kétszeresére emelkedett a két ország kereskedelmi forgalma. Magyarország külkereskedelmi forgalmában Lengyelország a negyedik, Lengyelország külkereskedelmi forgalmában Magyarország az ötödik helyet foglalja el. a kulturális együttműködést talán szemlélteti az a sokatmondó adat, hogy körülbelül husz esztendő alatt 342 lengyel irodalmi mű jelent meg magyar fordításban mintegy 2 millió példányban.

/folyt. köv./

- 41 -

14.50/11
1444 Lel

bkk. 2. / az országgyűlés... 16. folyt./ gy

az előttünk fekvő barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés egyik cikkelye kimondja, hogy a szerződő felek továbbra is törekednek az európai biztonság megőrzésére és minden szükséges intézkedést megtesznek a nyugatnémet militarista és revansista erők vagy azokkal szövetségre lépő bármely más erők agressziójának megakadályozására. e cikkely arról tanuskodik, hogy a két fél nagy fontosságot tulajdonít az európai biztonság és ezt - az ENSZ alapokmányával és a varsói szerződéssel összhangban - a kétoldali szerződésben is kifejezésre öhajtja juttatni.

bár kis híján negyed század mult el a második világháború óta, európa és a világ békéje szempontjából több létfontosságú kérdés még ma is rendezetlen, sőt vannak újabb súlyos, rendezést követelő kérdések is. ma is van Európában idegen területekre aspiráló, a második világháború után kialakult státus quot tagadó, erős hadsereggel rendelkező, atomfegyverek után áhító németország. kormányrudjánál ugyanazon osztályerők állnak, amelyek az első és a második világháború ki-robbantották. a német szövetségi köztársaság hivatalos külpolitikája és - mint a nemrég elfogadott szükségállapot-törvény mutatja - hivatalos belpolitikája is teljes mértékben az említett célok szolgálatában áll. kétségtelenül aggaszt bennünket a nyíltan fasiszta programot hirdető nyugatnémetországi pártok jelentkezése, s még jobban aggaszt az, hogy a német szövetségi köztársaság kormánya csak szavakban hirdeti béke-akarátát, de tetteiben eddig nem adta annak semmiféle bizonyosságát. nem nyilatkozott a második világháború után kialakult európai határok fenntartás nélküli elismeréséről, nem mondott le az egyedüli képviselet elváról és nem hajlandó normális kapcsolatokat teremteni a szocialista német állammal, a német demokratikus köztársasággal. joggal mondhatjuk tehát, hogy a német szövetségi köztársaság külpolitikája az európai biztonság legfontosabb megoldatlan kérdése.

/folyt. köv./

15.00/11

1104 222

- 42 -

bkk. 2. / az országgyűlés... 17. folyt./ gy

magától értetődő tehát, hogy a magyar-lengyel barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés kettő figyelmet szentel e problémának. indokoltá teszi ezt az európai helyzet és indokolják azok a történelmi tanulságok, amelyeket a magyar és a lengyel népnek a német imperializmus ellen, nemzeti függetlenségükért vívott harcaikból le kellett vonniok. országaink külpolitikai tevékenysége a tanuja annak, hogy e tanulságokat valóban levontuk. a magyar népköztársaság és a lengyel népköztársaság külpolitikája világos és félreérthetetlen. nem hagy kétséget afelől, hogy alapja és legfőbb jellegzetessége a szovjetunióval, a többi szocialista országgal való szövetség, a szocializmus országainak egysége. mindennél tudják azt is, hogy hivel vagyunk a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élésének és közdünk azért, hogy megteremtődjenek ennek politikai és egyéb feltételei. ezt a célt szolgálják azok a fáradhatatlan kezdeményezések is, amelyekkel a lengyel népköztársaság segíteni igyekszik az európai biztonság megteremtését, a békés, atomveszélytől mentes, a német imperializmustól nem fenyegetett európa megszűlését.

ugy véljük, hogy a törvénybeiktatásra előterjesztett szerződés jelentős tényező abban a küzdelemben, amelyet országaink és népeink a varsói szerződés többi tagállamával együtt és a szerződéssel összhangban, az ENSZ alapokmányának szellemében az európai biztonságért és az emberiség békéjéért folytatnak.

a képviselő a külügyi bizottság nevében kérte, hogy a törvénybeiktatásról szóló javaslatot az országgyűlés szavazza meg.

/folyt. köv./

- 43 -

15.05/11

1107 222

bkk 2. /az országgyűlés... 18. folyt./-lm

csapó ernő, a budapesti 40-es választókerület képviselője

rámutatott: a lengyel és a magyar nép évezredek történelme során nemegyszer bebizonyosodott népeink sorsának azonossága, a testvéri barátságot népeink és államaink javára, függetlenségük védelmére, a szabadságért vívott harc és a népeink haladása érdekében szüntelenül ápoltuk. az igazi együttműködés lehetőségét azonban csak a felszabadulás hozta meg a két nép számára. az 1948. április 18-án aláírt barátsági szerződés nyomában támogatásra talált nemcsak alapvető nemzeti érdekek tekintetében, hanem a szerződő felek népeinek mélyen gyökerező érzelmeiben is. a husz évvel ezelőtt aláírt egyezmény államközi síkon nagyszerű okmánya volt a két nép barátságának, hozzájárult a két ország szocialista fejlődéséhez és megegyezett népek alapvető érdekeivel.

magyarország és Lengyelország mindenkor különös figyelemmel kíséri az európai béke és biztonság kérdéseit. a két ország politikája, a békés egymás mellett élés alapelvein nyugszik és nagymértékben hozzájárul az európai államok közötti kapcsolat és együttműködés megszilárdulásához. ezzel kapcsolatban rámutatott: a német szövetségi köztársaság kormánya makacsul szembeszáll az Európában is mind általánosabbá váló fejlődési irányzattal, szembe fordul a különféle társadalmi rendszerben élő népek békés egymás mellett élésének politikájával. nem hajlandó elismerni a lengyel népköztársaság nyugati, odera-neisse határát. az nszk vezető köreinek revansista törekvése - ellentétes az európai béke érdekeivel - mondotta, majd hangsúlyozta: - e törekvések megakadályozására a békeszerető népeknek egységfrontba kell tömörülniök. az egység nagyszerű biztosítója a két szocialista állam, a magyar népköztársaság és a lengyel népköztársaság között 1968. május 16-án budapesten aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés, amely a két nép szoros szövetségét állítja a revansista fenyegetéssel szembe. a szerződés különösen nagyjelentőségű ma, amikor az imperialista hatalmak ideológiai behatolással próbálják megbontani a szocialista közösséget és azon fáradoznak, hogy elhintsék közöttük az egymás elleni viszálykodás magvait.

a javaslatot elfogadta.

/folyt.köv./

15.10/11

1762a

bkk 2. /az országgyűlés... 19. folyt./-lm

csáki istván, a szolnok megyei pártbizottság első

titkára, szolnok megye 8. számú választókerületének országgyűlési képviselője hangoztatta:

- a magyar-lengyel barátsági együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés megújítását örömmel támogatom, a törvényjavaslatot elfogadom. hangsúlyozni szeretném annak jelentőségét, hogy népköztársaságunk nemzetközi kapcsolatai szélesednek és sokirányúan fejlődnek. ez pártunk tizenkét esztendő óta töretlenül folytatott szilárd, következetes politikai vonalvezetésének gyümölcse. jóleső érzés a növekvő bizalom légkörében élni, és különösen jóleső érzés a szocialista országok hazánk, népünk iránt tanúsított kitüntető bizalma.

a továbbiakban hangsúlyozta, hogy a magyar-lengyel egyezmény élénk visszhangra és helyeslésre talált közvéleményünkben, s ez érthető is. történelmi kapcsolatainkon túlmenően az utóbbi negyed században is közös eszme, közös érdekek, közös célok, s közös erőfeszítések jellemezték mind a hazai, mind pedig a nemzetközi politikában a magyar és a lengyel kapcsolatokat. a magyar dolgozók mindig nagy figyelemmel kísérték és kísérik lengyel barátaink életét.

lengyel barátaink eredményei, a lengyel népgazdaság helyzete, fejlődése, a kölcsönösség alapján folytatott kereskedelem hasznos a mi népgazdaságunknak is. a lengyel ipar termékei hazánkban keresettek. nagy elismeréssel mondhatom, hogy az a százezer tonna kapacitású kénsvagyár, amelyet szolnokon, a tiszamenti vegyiművekben szereltek fel lengyel barátaink, kiválóan működik.

lengyel barátaink hazájuk és a szocialista tábor érdekeit szem előtt tartva mindig bátran és következetesen álltak és állnak ki a szocialista országok gazdasági együttműködésének, termelési kooperációjának fejlesztéséért a kgst-keretében. ezen erőfeszítéseik pártunk és kormányunk megértésére, viszonzására találnak, hiszen közös érdekeket fejeznek ki.

meggyőződésem, hogy a következő 20 évre szóló barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés keretében új, ragyogó fejezetek születnek a szocializmusért, a békéért, az emberi haladásért vívott közös harcunkban.

/folyt.köv./
15.15/11

1762a

parlament

bkk 2. /az országgyűlés... 20. folyt./-lm

ezután határozathozatal következett. az országgyűlés a magyar népköztársaság és a lengyel népköztársaság között budapesten, 1968. május 16-án aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésről szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben is egyhangúlag elfogadta.

- abból az alkalomból, - mondta az elnöklő kállai gyula, - hogy a magyar-lengyel szerződést a magyar népköztársaság törvényeinek sorába iktattuk, az országgyűlés nevében testvéri üdvözlötünket küldjük a lengyel népköztársaság népének, kormányának, a lengyel szojmnek, és további sikereket kívánunk a szocialista építés, a népeink közötti barátság, a szocialista országok egysége, a nemzetközi béke és biztonság érdekében végzett munkájukhoz.

ezzel az ülészak tárgysorozata lezárult. kállai gyula megköszönte a képviselőknek a háromnapos vitában való aktív, értékes részvételt, s az ülészakot berekesztette./mti/

-.-

- 46 -

15.15/ju

1742ell

parlament

bkk 2. /az országgyűlés ... 21. folyt./-lm

a szerkesztőségek figyelmébe!

javítás a mai bkk 2. /az országgyűlés .../ számú híreinkre:

a 7. folytatás utolsó bekezdésének 12. sorában a cenzúrák lap neve helyesen: literaturni listy

a 18. folytatás első sorában választókerület helyett; választókerület irandó

az első bekezdés 8. sorában a dátum helyesen:

1948. junius 18.

/mti/

-.-

15.40/ju

1544 Leli

-47-

parlament

bkk 2. /az országgyűlés... 20. folyt./-lm

ezután határozathozatal következett. az országgyűlés a magyar népköztársaság és a lengyel népköztársaság között budapesten, 1968. május 16-án aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésről szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben is egyhangúlag elfogadta.

- abból az alkalomból, - mondta az elnöklő kállai gyula, - hogy a magyar-lengyel szerződést a magyar népköztársaság törvényeinek sorába iktattuk, az országgyűlés nevében testvéri üdvözlötünket küldjük a lengyel népköztársaság népének, kormányának, a lengyel szajmnek, és további sikereket kívánunk a szocialista építés, a népeink közötti barátság, a szocialista országok egysége, a nemzetközi béke és biztonság érdekében végzett munkájukhoz.

ezzel az ülészak tárgysorozata lezárult. kállai gyula megköszönte a képviselőknek a háromnapos vitában való aktív, értékes részvételt, s az ülészakot berekesztette./mt1/

- 46 -

15.15/ju

1722el/

parlament

bkk 2. /az országgyűlés ... 21. folyt./-lm

a szerkesztőségek figyelmébe!

javítás a mai bkk 2. /az országgyűlés .../ számú híreinkre:

a 7. folytatás utolsó bekezdésének 12. sorában a cenzúrák lap neve helyesen: literaturni listy

a 18. folytatás első sorában választókerület helyett; választókerület irandó

az első bekezdés 8. sorában a dátum helyesen:

1948. június 18.

/mt1/

15.40/ju

1744 Leli

-47-

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belső hírek

1968. július 13.

1. kazuárók az állatkertben

isb/fné/il ká

1968. július 13.

az állatkert gyűjteménye új láttnivalókkal gazdagodott. az akvárium terrárium lakói újabb társbérlelőket, ajak-halakat, tengeri sügéreket, aktiniákat és más tengeri élőlényeket kaptak. a madárosztály futómadár gyűjteménye egy kazuárpárral vált teljesebbé. az állatkert már 40 éve nélkülözte ezt a ritka, nagytestű madárfajt, amelynek mindössze gyermekarasznyi a szárnya. amszterdamból shetland poni, hannoverből egy bengáli tigrispár érkezett, stuttgartból pedig az emberszabású majomgyűjtemény kiegészítésére várnak egy csimpánz kisaszonyt./mti/

--

bb. 2. gerlefészek - rézdrótból

vid cs/mné/il ká

1968. július 13.

egerben a széchenyi utca 24 számú ház udvarán rézdrótból épített fészket magának egy balkáni gerlepár és ott költötte ki fiókáit. a gerlek a fészkepítésnek nagy mesterei: rendszerint a közelben található száraz növényeket használják fel erre a célra. a városban nem állt rendelkezésükre növényi építőanyag, ezért a teleményes gerlek a szomszédos vas- és fémipari ktsz udvaráról „lopkodták”, össze a fészkeknek való rézdrótot./mti/

--

- 1 -

fr

bb 3. hármas ikerborjak felszentmártonban

a vid-cs/mné-ju ká

1968. július 13.

a dráva parti felszentmártonban hármas ikerborjakat ellett a zrinyi tsz „csókos„ nevű tehene. az ujszülöttök között egy üsző - és két bikaborju van, súlyuk huszonöt, huszonnyolc és harminc kilógramm. a kis állatok feltűnően virgoncok, egészségesek és jóétvágyúak, hamarosan utolérik tehát az „egyes„ társaikat a fejlődésben. az ikreket mesterségesen nevelik és állandó állatorvosi felügyelet alatt tartják. úgy látszik: „csókos„ hajlamos az ikkerelésre, mert ezt megelőzően már volt kettős ikre is. utódait ezért megjelölik és megfigyelik: feltehető, hogy örökölték anyjuk nagy szaporítóképeségét. /mti/

--

bb 4. négy országban töltik cseregyakorlatukat a gödöllői egyetemisták

vid-cs/mné-ju ká

1968. július 13.

a gödöllői agrártudományi egyetem hallgatói az idén négy országban vesznek részt cseregyakorlaton. a mezőgazdaságtudományi kar harmadéves hallgatói közül két csoport már el is utazott nyitrára, illetve varsóba, ahol a testvérintézmények tanegységainak munkájával ismerkednek. hamarosan utarakelnek a brnó-i és a moszkvai cseregyakorlat résztvevői is, augusztusban pedig két csoport utazik az ndk-ba. a magyar agrár-egyetemisták általában 28 napot töltenek külföldön. a vendéglátó intézmények hallgatói a nyáron az agrártudományi egyetem hosszuháti és hajduszoboszlói tanegységében töltik gyakorlati idejüket. /mti/

--

-2-

bb 5. olajipari fiatalok kisz munkatábora algyőn

a vid.cs/fné-ju ká

1968. július 13.

algyőn, a hazai kőolajipar legnagyobb bázisán, viszonylag rövid idő alatt mintegy három milliárd forintos beruházást kell megvalósítani. a rendkívüli nagy munka gyorsítása érdekében a kisz védnökséget vállal, amely a program szerint 1969-ben lép életbe. az olajipari fiatalok azonban máris megkezdték egy önkéntes kisz munkatábor kialakítását. a nagyalföldi kőolaj- és földgáztermelő vállalat, valamint a z alföldi kőolajfurási üzem fiataljai kéthetes váltásokkal még ebben a hónapban munkához látnak. egy-egy turnusban ötvenöten vesznek részt. az algyői olajmező társágában egyik legfontosabb munka most az új tankállomás felépítése. a munkatábor lakói arra törekednek, hogy a tankállomást szeptember 30-ra átadhassák rendeltetésének. a fiatalok kényelmes háromágyas szobákban laknak majd és ellátásukról messzemenően gondoskodnak. a távolabbról érkezőknek nemcsak az addigi fizetésüket folyósítják, hanem kiküldetési díjat is adnak. /mti/

--

-3-

bb. 6. szülei életére támadt az elmebeteg fiu

t fe/mné/11 hk

1968. július 13.

zsiga györgy 45 éves eltartott, szüleinek orosházi lakásán egy vasruddal fejbeverte 73 éves édesapját, zsigajózsefet és 72 éves édesanyját. szörnyű tettének elkövetése után öngyilkosságot kísérelt meg. az apa a helyszínen meghalt, az anyát súlyos, zsigagyörgyöt életveszté-lyes sérüléssel szállították a mentők kórházba.

a rendőrségi vizsgálat eddigi megállapítása szerint zsi-
ga györgy - akinél az igazságügyi orvosszakértők 1963-
ban tudathasadást állapítottak - tettét minden valószínű-
ség szerint elmezavarában követte el./mti/

bb. 7. jugoszláv állampolgár autokarabolja

t fe/mné/11 hk

1968. július 13.

dusnok és sükösd közötti utszakaszon rudo levacsics 39 éves ács, jugoszláv állampolgár pélmonostori lakos személygé-
kocsijával egy utszéli fának ütközött. az autó kigyulladt, s az utasok közül hatvan józsef 68 éves vadór dusnok lakos égé-
si sérüléseibe a helyszínen betlehelt. levacsics két leá-
nya - a 16 éves anita és a 14 éves verisza súlyos égési sérü-
léseket szenvedett. a vizsgálat eddigi megállapítása: szerint a balesetet az autó műszaki hibája okozta./mti/

bb. 8. agyonütötte élettársát

t fe/mné/11 hk

1968. július 13.

megdöbbentő bűncselekmény történt szentesen. kanász nagy
julianna 58 éves háztartásbeli lakásán egy vasruddal agyon-
ütötte a vele közös háztartásban élő horváth jános 58 éves fu-
varost. a férfi holttestét ezután egy zsákba csomagolva a
szentesi kurca-csatornába dobta. a rendőrség az asszonyt el-
fogta, aki beismerő vallomást tett, s arra hivatkozott, hogy
bűnös tettét rendezetlen családi élete miatt követte el.
a rendőrség a gyilkos asszonyt előzetes letartóztatásba helyez-
te és ügyében a vizsgálatot tovább folytatja./mti/

11.30/11 hc 1321

- 4 -

bb. 9. félegyházán

t fe/mné/11 hk

1968. július 13.

ittasan fürdőzt a soderbánya tavában teleki béla 35 éves
esztergályos, és a vizbefulladt. tápé községben miklós
józsef 39 éves révész egy pontonhídon dolgozott. munka
közben felemelt egy gerendát, elvesztette egyensúlyát,
a vízbeesett és a szerencsétlen ember a tiszába fulladt.
/mti/

bb. 10. nem metilalkohol-mérgezés okozta a sportolók rossz-
szullétét

a vid ká/mné/ká/11 hk

1968. július 13.

július 12-én pénteken a késő esti órákban balatonbog-
láról a mentők a kaposvári kórházba szállították a ko-
máromi /nem szőnyi/ kőolajipari vállalat balatonon nyara-
ló 17 sportolóját. a fiatalok badacsonyi kiránduláson
vettek részt, ahol italt fogyasztottak. balatonboglárra
történi viaszatérésük alatt rosszullét fogta el őket, s
többen látási zavarokra panaszkodtak. balatonbogláron a-
zonnal orvoshoz fordultak. dr. olti géza körzeti orvos
metilalkohol-mérgezés tünetekre gyanakodott, ezért nyomban
hívta a kaposvári mentőket, akik beszállították a 17
sportolót a kaposvári kórházba. külön kórteremben helyez-
ték el őket és azonnali orvosi kezelésben részesültek. a
vizsgálat azonban megállapította, hogy nem metilalkohol-
mérgezésről van szó, valószínűleg erősebben kénezett,
pancsolt bort itattak, s ez okozta a rosszullétet. július
13-én szombaton délelőtt 14-en már el is hagyták a kórhá-
zat hármójukat, karap józsefet, herman lionát és hajnal
valériát - akik a legrosszabbul érezték magukat beszállítás-
kor - óvatosságból szombaton még megfigyelés alatt tart-
ják, de vasárnap már ők is visszatérhetnek társaikhoz./mti/

11.46/e hc 1321

- 5 -

e m b a r g ó 19.00 óráig:

bb. 11. péter jános külügyminiszter törökországba látogat

fné/1l hk

1968. július 13.

péter jános, a magyar népköztársaság külügyminisztere ihsan sabri caglayanlil, a török köztársaság külügyminiszterének meghívására július második felében hivatalos látogatást tesz törökországban./mti/

bb. 12. franciaország nemzeti ünnepe alkalmából

fné/1l hk

1968. július 13.

losonczi pál, az elnöki tanács elnöke táviratban fejezte ki jókívánságait charles de gaulle tábornoknak, a francia köztársaság elnökének. péter jános külügyminiszter ugyanacsak üdvözlő táviratot intézett michel debré külügyminiszterhez./mti/

bb. 13. az iraki köztársaság nemzeti ünnepe

fné/1l hk

1968. július 13.

az iraki forradalom 10. évfordulója alkalmából losonczi pál, az elnöki tanács elnöke táviratban üdvözlötte abdel rahman aref tábornokot, az iraki köztársaság elnökét. péter jános külügyminiszter ugyanacsak táviratban fejezte ki jókívánságait ismail khairallah-nak, az iraki köztársaság megbízott külügyminiszterének./mti/

bb. 14. nivó-díj hanglezem felvételken való szereplésért

fné/1l hk

1968. július 13.

a művelődésügyi minisztérium az utóbbi három évben kibocsátott kiemelkedően színvonalas hanglezem felvételekben való közreműködésükért nivó-díjban részesítette: szabolcsi bencét és forrai miklóst a musica hungarica című sorozatért; a tátrai vonósnégyest / tátrai vilmos, banda ede, szűcs mihály, konrád györgy/ a haydn: „erdődy kvartettek,, című hanglezem felvételért; melis györgyöt és lászló margitot a rigolettó című operalemezért, kórödy andrást, komlóssy erzsébet és házy erzsébetet, szokotay: „vérnász,, című operájának hanglezem felvételért; andor ilonát a kodály; „egynemű kórusművek,, című hanglezemért.

/folyt.köv./

11.50/1l Hc 1330

- 6 -

bb. 14./ nivó- díj .. . folyt./ 1l

a fenti hanglezemek magasszínvonalú művészeti és technikai kivitelezésének elismeréséül a magyar hanglezemgyártó vállalat zenei rendezőit és hangmérnökeiket is nivó-díjjal jutalmazta a művelődésügyi minisztérium./mti/

bb. 15. ismét megélénkült a balaton idegenforgalma

a vid ká/mné/ká/1l hk

1968. július 13.

a balatonon, ahol pénteken a vihar miatt elnéptelendtek a strandok, szombaton már ismét megélénkült az idegenforgalom. a nap nagyrésztében a kellemes, verőfényes időjárás egyaránt kedvezett a strandolóknak és a kirándulóknak. a délelőtti órákban a fürdőzők száma ismét elérte a százezret.

már péntek este újabb külföldi autókavának futottak be a nyaralótelepekre. szombaton délelőtt folyamatosan érkeztek a tó vidékére külföldi turistái. a legnagyobb gépjárműkavának ausztriából és csehszlovákiából jöttek, de népes holland, svéd, svájci, francia és nyugat-német csoportok is érkeztek. jellemző az élénk idegenforgalomra, hogy a szállodák és a motelek előtt több, mint 3000 személygépkocsi és sok tucat autóbusz parkirozott. a táborok lakóinak a száma meghaladta a 30 000-et.

a kánikulai napokkal ellentétben, amikor a vendégsereg jórésze a strandokon tartózkodott, szombaton megélénkült a kirándulóhelyek forgalma. a mahart 32 személyhajója nagyrészt zsufolt fedélzettel kötelekedett badacsonyba, tihanyba, balatonfüredre. a gépkocsival rendelkező nyaralók tömegesen keresték fel a bakony távolabbi helyeit és a balatonfelvidék nevezetességeiben gazdag idegenforgalmi központjait./mti/

bb. 17. művelődési otthont avattak geszteréden

vid ká/mné/ká/1l hk

1968. július 13.

művelődési otthont avattak szombaton a szabolcs megyei geszteréden. építésére és berendezésére több mint egy millió forintot költöttek. a lakosság tizenötezer forint értékű társadalmi munkával rendezte és parkosította az új intézmény környékét. a művelődési otthonban kapott helyet a mozi és könyvtár is./mti/

12.00/1l Hc 1331

- 7 -

bb. 16. ex libris kiállítás szerencsen

a vid ká/mné/ká/il hk

1968. július 13.

egy esztendeje nyitották meg szerencsen, a várkastélyban dr. petrikovics lászló nyugalmazott községi orvos által adományozott anyagból, közép európa első levelezőlap kiállítását. dr. petrikovics lászló négy évtized alatt csaknem félmillió levelezőlapot gyűjtött össze a világ minden részéből. ennek a kulturtörténeti értékek mintegy kétezer darabját mutatja be a boltíves termekben rendezett kiállítás, amely szerencs egyik idegenforgalmi nevezetessége.

a szerencsi várban most újabb kiállítás nyílt az ugyan-csak dr. petrikovics által adományozott ex librisekből.

az idős fogorvos tulajdonában mintegy 28 ezer hazai és külföldi grafikusok által készített ex libris található, ebből csaknem 400 darabot, a 20. század hazai művészeinek linoleum metszete, eredeti rézmetszete és rézkarc után készült példányokat állítottak ki. a fekete-fehér és színes ex librisek között bemutatják többek között szerencs szülöttének, frey antalnak alkotásait is.

külön értéke a gyűjteménynek az 1650-től fennmaradt könyvjelző, amelyen cimerrajzok láthatók./mt1/

bb. 18. megnyílt az állami képzőművészeti vásárlások 3. kiállítás

t lol/fné/il hk

1968. július 13.

a kiállítási intézmények rendezésében szombaton a műcsarnokban megnyitották az állami képzőművészeti vásárlások 3. kiállítását. tíz teremben kapott helyet a művelődésügyi minisztérium a magyar népköztársasági művészeti alapja, és a magyar nemzeti galéria által az elmúlt évben összesen több mint öt millió forintért vásárolt mintegy nyolcszáz alkotás.

a bemutatott olajfestmények, grafikák és kisplasztikák mindegyike ma élő képzőművész munkája.

a magyar nemzeti galéria az elmúlt esztendőben főként grafikai gyűjteményét gyarapította, s a tárlaton két teremben láthatók az új egyedi és sokszorosított szerzemények, köztük van hincz gyula, kmetty jános és uitz béla több alkotása is.

/folyt.köv./
12.30/11 k 1340

- 8 -

bb. 18. / megnyílt ... folyt./ il

a művészeti alap olajfestményeket és kisplasztikákat vásárolt, s a gazdag anyag a műcsarnok öt termét foglalja el. a többi három teremben a művelődésügyi minisztérium új szerzeményei láthatók.

1966-ban vette kezdetét ezeknek az évenként megrendezett kiállításoknak a sorozata azzal a céllal, hogy dokumentálják az állannak a képzőművészeti kultúra fejlesztésére irányuló támogatását, valamint az állami szervek és intézmények által megvásárolt mai képzőművészeti alkotásokat a szakmai körök és nagyközönség nyilvánosságára elé bocsássák.

az állami képzőművészeti vásárlások 3. kiállítása augusztus 4-ig tekinthet meg./mt1/

bb. 19. időjárásjelentés

11 fné/hk

1968. július 13.

a meteorológiai intézet jelenti szombaton 13 órakor:

vasárnap nyugat felől felhősödés

az óceáni eredetű hűvös nedves levegő igen gyorsan áthaladt közép-európán és ma reggel már a szovjetunió európai területének délkeleti részein okozott záporokat zivatarokat. így köztér és dél európa fölött átmenetileg nyugalomba jutott a légkör. az óceáni levegő újabb hulláma jelenleg a brit szigeteken és franciaországban okoz erősen felhős, esős időjárást. hazánkban pénteken a kora délelőtti órákban az ország délkeleti felében még esett az eső, de a felhőzet gyorsan felszakadozott és a déli órákban már mindenhol sütött a nap. a lehullott eső mennyisége a csapadéknyom és 3 milliméter között változott. a csapadék hullást helyenként zivatar is kísérte. napközben a hőmérséklet 22-27 fokig emelkedett. ma hajnalra az ország területén szeszélyes eloszlásban 5-12 fokig hűlt le a levegő. délelőtti országszerte napos idő volt. a hőmérséklet 11 órára 21-24 fokig emelkedett. budapesten pénteken a hőmérséklet napi középértéke 18.9 fok volt, a sokévi átlagnál 2.7 fokkal alacsonyabb. ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 23 fok volt, a tengerszintre átszámított légnyomás 762 milliméter, mérsékeltlen süllyedő irányzatú. a balaton vizének hőmérséklete síófoknál 11 órakor 23 fok volt.

/folyt.köv./
12.37/11 k 1340

- 9 -

bb. 19./ idő ... folyt./ il

várható időjárás vasárnap estig: ma kevés felhő száraz idő, mérsékelt változó irányú szél. vasárnap nyugat-felől lassu felhősödés, elsősorban a dunántúlon helyenként eső, zivatar, mérsékelt időnként kissé megélenkülő déli, délnyugati szél.

várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 9-14, legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap 25-30 fok között.

a duna 226 centiméter./mtiö

--

bb. 20. hódmezővásárhelyi művészek kiállítása ungváron

vid cs/mné/il ká/hk

1968. július 13.

szombaton négy tagú hódmezővásárhelyi művészdelegáció utazott ungvárra, ahol vasárnap nyílik meg a vásárhelyi képzőművészek tárlata, a jugoszláviai zenta és a franciaországi valtauris után most a szovjetunió kárpáton túli területével is kapcsolatot építettek ki a vásárhelyiek. első ungvári kiállításukon mintegy félszáz festménnyel, grafikával és szobrászati alkotással mutatkoznak be, amelyek többsége 1967-ben készült. az ungvári képzőművészek az év őszén rendeznek majd kiállítást hódmezővásárhelyen./mti/

--

bb. 21. július 23-án érkezik hazánkba a vit-láng

vid cs/fné/ká/il hk

1968. július 13.

a vit-láng, amelyet a legutóbbi világifjúsági találkozó színhelyéről, helsinki-ből az ideai vit színhelyére szófiába különböző nemzetek fiataljainak stafétája visz, hazánkban is áthalad. a vit-láng július 23-án hegyeshalomnál érkezik hazánk területére. fogadására a kisz-győr-sopron megyei bizottsága Unnepségeket készít elő. a győr megyei fiatalok küldöttsége a határállomáson köszönti a vit-lángot hozó külföldi fiatalokat, majd rövid Unnepség után motoros staféta viszi a lángot tovább a fővárosba. győrtől a vit-láng áthaladása időpontjában városi tanács épülete előtt ifjúsági békenagygyűlést tartanak./mti/

--

- 10 -

13.28/114c 1341

bb. 22. muzeum a vártoronyban

a vid cs/mné/il ká/hk

1968. július 12.

a heves megyei kishána községben szombaton az idegenforgalom számára különösen fontos tanácskozást tartottak: a gyöngyösi járás, valamint a községi tanács vezetői, az országos műemléki felügyelőség és a heves megyei muzeumi szervezet képviselői arról döntöttek, hogy a nemrég helyreállított kishánai várban muzeumot rendeznek be. a mátra déli lábánál levő erődítmény a középkor egyik fényűző birtokközpontja volt, majd 1543-ban érdekes körülmények között pusztult el. a kishánai várban akkor móré lászló rejtőzött családjával, akit ellenségei rablólovagként emlegettek. móré - miután a várba költözött - továbbra is gyakran nyugtalanította támadásaival a környéken portyázó törököket. a krónika szerint a budai pasa teljes hadseregével fordult ellene, s a harcban móré lászló is elesett, a várat pedig lerombolták a törökök.

az országos műemléki felügyelőség és a helyi tanács döntése szerint az öt éves munkával helyreállított belső kaputorony négy emeleti szintjén az ásatások során előkerült tárgyakból eszközökből a vár életét és a környék kultúráját szemléltető muzeumot rendeznek be. a vár pincéjét - amely mátyás király korában épült - korabeli jellegének megfelelően rekonstruálják. a várpalota helyreállított területén pedig a kor építészeti emlékeit helyezik el.

a kishánai vármuzeumot a tervek szerint augusztus 4-én nyitják meg. /mti/

--

bb. 24. a magyar újságírók országos szövetsége

fné/il hk

1968. július 13.

munkájának tanulmányozására szombaton hazánkba érkezett vladimir kaspar, a csehszlovák újságíró központ elnöke, dr. stanislav malecek, a cseh újságírók szövetsége első titkára és mikulás sever, a csehszlovák újságíró központ nemzetközi titkára. a delegációt a magyar sajtó házában fogadta siklósi norbert, a muosz főtitkára és ebédet adott tiszteletére./mti/

--

- 11 -

13.38/e 4c 1345

bb. 23. kedvezően változott az ipar és a kereskedelem kapcsolata - megszűnt atartós műszaki fogyasztási cikkek hiánya - tájékoztató a belkereskedelmi minisztériumban

t kf/kf/il hk

1968. július 13.

a belkereskedelmi minisztérium iparcikk főosztályán szombaton dr. csomós istván osztályvezető sajtótájékoztatót ismertette a vas-műszaki kereskedelem fejlődését, a tartós fogyasztási cikkek forgalmát, s a várható árvevőellátást.

a nagyértékű tartós műszaki cikkekből a kereskedelem évente mintegy 8 milliárd forintot forgalmat bonyolít le. a forgalom évente 8-15 százalékkal emelkedik, az idén viszont első sorban a kedvező árváltozás hatására, ennél nagyobb növekedést várnak. az első félévben például több mint másfélszeresére növekedett a zsebrádió forgalom, televízióból 23 százalékkal, motorkerékpárból 72 százalékkal adtak el többet, mint tavaly az első hat hónapban. a nagyobb igényeket a kereskedelem mind mennyiségben, mind választékban ki tudta elégíteni. ezt egyrészt az ipari termelés növekedése, másrészt a nagyobb import beszerzés tette lehetővé.

rendkívül kedvezően alakult az ipari és a kereskedelmi vállalatok, valamint a belkereskedelmi minisztérium és a kohó- és gépipari minisztérium kapcsolata. még két éve is az volt az ipar véleménye, hogy a kereskedelem azt adja el amit gyártanak. az idén a műszaki kereskedelem már nem mennyiségre, hanem éves kapacitásra köt szerződést az üzemekkel s a rendelést az igényeknek megfelelően negyedévenként adja meg. van már arra is példa, hogy egyes üzemek még negyedév közben is fogadnak el típusmódosítást. a kohó- és gépipari minisztérium évekig a kereskedelemmel szemben üzemének érdekeit védte, most saját vállalatainál a kereskedelmet képviseli.

a kapcsolat javítása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a nagyértékű műszaki cikkek hiánya megszűnt, s a közönségnek jobban megfelelő gazdagabb gyártmányválaszték alakult ki. az idén például a rádiók 60-65 százaléka hordozható típus, a televíziók több mint nyolcvan százaléka nagyképcsöves, olyan amilyent a közönség kér. magnetofonból, 7 féle hazai és külföldi típusból, mintegy 14 000-nél több kerül piacra, s az első félévi magnószalaghiány is megszűnt. jelenleg a hazain kívül Lengyel, ndk, francia és japán gyártmányú magnószalagot kínál a kereskedelem. a hűtőgépkészlet a legnagyobb kánikulában is megfelelő ellátást, s szinte teljes téli választékot nyújtott. az év végéig a tavalyinál fajtával szemben 12 féle hűtőgép kerül forgalomba. a múlt évben még gondot okozott a villanybojler beszerzés, az idén a kétszeres mennyiség fedezi a szükségleteket. hiánycikk volt az olajkályha is, az idén a múlt évinek a kétszeresét tudja adni a kereskedelem, s ez már elegendőnek ígérkezik./mti/

..-

13.55/e

1400 2el

- 12 -

bb. 25. kánikulai szelés

a vid cs/mné/ká/il hk

1968. július 13.

az alpok alján kőszegen szelésekben a kánikulai napokban is szelnek. a néhány évvel ezelőtti társadalmi munkával létrehozott kenyér-hegyi lesikló pályát marosvölgyi imrének, a helyi siskakosztály edzőjének ujitásával eddig még nem alkalmazott módszerrel tették sikossá: műanyag olajtartályokat gyűjtöttek s ezeket szőthasítva rögzítették a pályára. korábban fenyőtüvel pótolták a havat, ezt azonban elfujta a szél, lemosta az eső. sportberkekben nagy feltűnést keltett az ujitás, a szakemberek véleménye igen kedvező

augusztusban chernel si-émlékversenyt rendeznek kőszegen, a város európai híru ornitológusa emlékre. a múlt század végén chernel istván honosítottam meg a siskortót, amikor 1891-ben madártani megfigyelésekre norvégiába utazott feleségével, s ott szelőkkel találkozott. 1892-ben kőszegen látott hozzá a hazánkban addig ismeretlen sportág népszerűsítéséhez. felesége volt az első magyar szelő./mti/

..-

bb. 27. véget ért a matematikai vándorgyűlés nyíregyházán

vid ká/mné/ká/il hk

1968. július 13.

szombaton véget ért a bolyai jános matematikai társulat negyennapos vándorgyűlése nyíregyházán. a gyűlésen több mint háromszáz tanár részvételével az általános és középiskolai matematikai oktatás korszerűsítésének problémáit vitatták meg. a témával kapcsolatban 16 előadás és sok felszólalás hangzott el.

a vándorgyűlésen osztották ki az ideai beke manó-émlékdíjakat, s a résztvevők tanulmányi kirándulást tettek tokajban és nyírbátorba./mti/

..-

- 13 -

1406 2el

bb. 26. kiállítás nyílt „hűséges utitárs az ibusz”, címmel a dorottya utcában - francia „falu”, tihanyban

t hbj/mné/11 hk

1968. július 13.

Szombaton a kulturális kapcsolatok intézetének kiállítótermében „hűséges utitárs az ibusz”, címmel kiállítás nyílt, amely tájékoztatja a külföldre és belföldre utazókat, milyen szolgáltatásokat nyújt az ibusz. A kiállítás megnyitása alkalmával kolesza sándor az ibusz sajtófőnöke a következőket mondotta:

A társasutazások iránt megnőtt az érdeklődés, különösen nagy sikere volt az év első felében a moszkvai, a leningrádi, az opatijai különvonatoknak, sokan utaztak pihenésre a szásvájcba. Az ibusz május végétől a dunán szovjet hajókon társasutazáson bemutatja a nagy folyó melletti idegenforgalmi nevezetességeket egészen izmálig. Magyar turisták részéről igen nagy érdeklődés nyilvánult meg sztomare, az új jugoszláv üdülőhely iránt. Már most foglalkozik az ibusz az őszi program összeállításával, s ezek közt található például a tatrai pihenés, a jugoszláviai körut, szilveszterre ibusz-csoportok utazhatnak a baráti országokba s az erre vonatkozó tárgyalások már megkezdődtek.

Jelenleg az ibusz rendelkezésére álló szállodai, illetve a balaton mentén fizetővendég-szolgálati helyek elkelttek. Tihanyban valóságos francia „falu”, alakult ki, amelyben az üdülőcsoportok egymást váltják. Nagy az érdeklődés az őszi szüreti utak iránt.

Az ibusz a külföldieknek - s a vidéki érdeklődőknek is - bemutatja budapesten a parlamentet és a várat, autóbusszétát indít budapestről a balatonra, egerbe és a dunakanyarba, sok turistát vonz az ibusz hívősvölgyi gulyáspartija és más hasonló rendezvények. Az ibusz megbeszéléseket folytatott már néhány héttel ezelőtt több szakszervezettel a szabadszombatok adta lehetőségek kihasználására, s ennek eredményeként kirándulásokat szervez a szakszervezetek közreműködésével budapestről a történelmi emlékekben gazdag vidéki városokba, a hegyekbe. Jelenleg budapestről az ibusz-járatok 74 különböző útvonalon vezetnek és az érdeklődés az ibusz országjáró utak iránt rendkívül nagy. /mt1/

--

15.23/11

- 14 -

bb. 28. közlekedési balesetek

fné/11 hk

1968. július 13.

7. kerület lenin körut és a majakovszkij utca kereszteződésénél gál józsef 57 éves nyugdíjas tilos jelzéssel ment át az uttesten és elütötte egy teherautót. A nyugdíjast súlyos sérüléssel szállították kórházba.

19. kerület ady endre ut és a ságvári endre ut kereszteződésénél vida ferenc 24 éves gépkocsiveető a taxival szabálytalanul kanyarodott és összeütközött egy kerékpárossal. A baleset következtében valló jános 16 éves táviratkézbetűző a kerékpár hajtója súlyosan megsérült. A személygépkocsi vezetője ellen eljárás indult.

9. kerület viola utca és a balázs béla ut kereszteződésénél záreczki zoltán 44 éves lakatos tatabányai lakos motorkerékpárral nem adta meg az elsőbbséget és összeütközött egy teherautóval. A baleset következtében záreczki zoltánné 41 éves háztartásbeli, a motorkerékpár utasa súlyosan megsérült. Kórházba szállították. /mt1/

--

bb. 29. díjazott plakátok

1 tf/gk/11 hk

1968. július 13.

Ödöltezték „az év legszebb plakátja”, címet és díjakat a grafikusművészek tavalyi legsikeresebb alkotásaiért. A magyar hirdető kezdeményezésére történt művelődésügyi minisztériumi döntés alapján öt kategóriában rangsorolták a műveket. Az év legjobb politikai plakátját „50 év a nagy október” utján, címmel balogh istván komponálta, az offset nyomdában készítették el. Papp gábor műve bizonyult a gazdasági témájú plakátok kategóriájában az első helyre méltónak; a budapesti nemzetközi vásár idegen nyelvű plakátjáról van szó, amelyet a kossuth nyomdában kiviteleztek. „Kákán”, című filmplakátjáért görög tajos grafikusművész kapott első díjat a kulturális plakátok csoportjában. S. Végh katalin készítette a legjobb kereskedelmi és sándor margit a legsikeresebb közlekedési balesetelhárítási témájú plakátot az elmúlt esztendőben. /mt1/

--

15.23/11

15.23/11

- 15 -

bb. 30. záróünnepség a 6. eszperantó nyári egyetemen

a vid cs/mné/ká/1l hk

1968. július 13.

a népek barátsága jegyében rendezték meg gyulán a 6. eszperantó nyári egyetemet. tizenkét ország kétszáz eszperantistája eseményekben gazdag hetet töltött az alföldi városban. eredményei nyelvvizsgát tettek az a és b kategóriában, tizenöt előadást hallgattak földrajzi, történelmi, természettudományi és néprajzi témákból. közösen nézték meg a gyulai várszínház előadását, gyula és környéke természeti szépségeit.

szombaton záróünnepséget rendeztek a gyulai városi tanács dísztermében. a résztvevőket enyedi g. sándor, az mszmp békés megyei bizottságának osztályvezetője köszöntötte, majd dumitrás mihály, az eszperantó bizottság elnöke és kádár imre a nyári egyetem titkára mondott záróbeszédet. a külföldi vendégek jórésze már most bejelentette: 1969-ben ismét eljön a gyulai nyári egyetemre./mti/

-. -

bb. 31. cegléden elkészült az ország legnagyobb szövetkezeti áruháza

a vid cs/ká/1l hk

1968. július 13.

cegléden elkészült az ország legnagyobb szövetkezeti áruháza. a régi üzletet nyolc millió forintos költséggel átalakították és két szintes 2800 négyzetméter alapterületű áruházat létesítettek. az új áruház 12 osztályán 25 millió forint értékű árukészlet várja a vásárlókat. a szombaton rendezett szakmai bemutatón a nagykereskedelmi szervek képviselői elismeréssel szóltak a minden igényt kielégítő létesítményről. a ceglédi áruházat vasárnap, szirmai jeno, a szövetség elnöke adja át rendeltetésének. a jövő héten cukrászati és hidegkonyhai bemutatót, bútor és lakberendezési kiállítást kozmetikai szaktanácsadást, élelmiszer kostolót és divatbemutatót rendeznek./mti/

-. -

bb. 32. dr. korom mihály

fné/1l hk

1968. július 13.

igazságügyminiszter szombaton ünnepélyesen beiktatta tisztjébe dr. kiss sándort, a pesti központi kerületi bíróság újonnan kinevezett elnökét./mti/

-. -

- 16 -

15.30/1l

1968. július 13.

bb. 33. befejeződött a velencei-tavi vitorlášhét

a vid. cs/fné/m ká

1968. július 13.

szombaton ünnepélyes díjkiosztással véget ért a velencei-tavi vitorlášhét. az utolsó versenyzők szinte a vízből érkeztek az ünnepségre: a hatodik futamot ugyanis, a pénteki erős szél miatt, szombaton bonyolították le. a nagyszabású vitorlášvetélkedőn 15 hazai egyesület, 135 versenyzője állt rajthoz 84 hajóval. ez alkalommal a magyar népköztársaság ifjúsági m-yolle bajnokságára, nemzetközi kadettversenyre, valamint kadett, finn, m-yolle, és kalóz hajóosztályokban velencei-tavi bajnokságra került sor. a nemzetközi kadett versenyben részt vettek a lengyel népköztársaság vitorlášzóí is és kitűnő eredményeikkel megelőzték a hazaiakat. a verseny győztesének drs. springer ferenc, a velencei-tavi vitorlášszövetség elnöke nyújtotta át a díjakat./mti/

-. -

bb. 34. kánikulai helytállás az orosházi üvegyárban

a vid cs/fné/m ká

1968. július 13.

az orosházi üvegyár dolgozói 7,9 millió forinttal teljesítették túl első félévi tervüket. a nagy hőségben - főleg az öblöshutákban és dupla-cseppes automatáknál - 75-78 fokos hőséget kell elviselniük. a gyár vezetői rendkívüli intézkedésekkel igyekeznek könnyíteni a munkások helyzetén. többek között rohammunkával furtak két kútát 120 méter mélyre. az új kutak bekapcsolása lehetővé teszi a korlátlan fürdést, zuhanyozást. saját szikvizüzemük szolgáltatja a szódavizet. a kánikula idejére 35 000 forint értékű citromot szerzett be és osztotta szét a gyár. a huták környékén nagyteljesítményű ventilátorokat szereltek fel. a napokban elkészülnek a zuhanyozók, s egymást váltva két-három óránként felfrissülhetnek a huták munkásai./mit/

-. -

-17-

15.38/1u

1968. július 13.

bb. 35. elbucsuztatták gács lászlót a munkásmozgalom régi harcosát

t fe/mné/sr/11 hk

1968. július 13.

szombaton a kerepesi temetőben mély részvétellel bucsuztatták el gács lászlót, az mszmp központi ellenőrző bizottságának tagját, a párt és a munkásmozgalom kiemelkedő harcosát, az ötp elhunyt vezérigazgatóját.

a munkásmozgalom nagy halottainak pantheonja előtt ravatalozták fel a gyászdrapériával és vörös szegfü-koszorúkkal borított koporsót, előtte selyempárnán helyezték el az elhunyt kitüntetésait. a ravatálnál a munkások álltak sorfalat, s eljöttek leróni kegyeletüket barátai, egykori harcostársai, tisztelői. a gyászszertartáson résztvett, s a ravatálnál diszőrséget állt nyers rezső az mszmp politikai bizottságának tagja, a kb titkára, ilku pál a politikai bizottság póttagja, továbbá az mszmp központi bizottsága, a kb és a kormány több tagja.

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága központi ellenőrző bizottsága, a szot elnöksége és a textilipari dolgozók szakszervezete központi vezetőségének nevében brutyó jános a kb elnöke vett bucsut gács lászlótól. emlékeztetett küzdelmes életutjára, s elmondotta:

- gács elvtárs egészen fiatalon ismerkedett meg a marxizmus-leninizmussal és kapcsolódott a munkásmozgalomba. hamarosan felismerte hogy a néptömegek elnyomására és kizsákmányolására alapozott fasiszta magyarország nyomoruságát és kilátástalanságát csakis a magyar munkásosztály forradalmi harca szüntetheti meg. 1928-ban 25 éves korában már a kommunisták magyarországi pártjának tagja lett, s aktív tevékenységet fejtett ki a párt forradalmi céljainak propagálására és megvalósítására.

- gács lászló elvtárs mind a szakszervezeti mozgalomban mind az illegális kommunista mozgalomban sokféle tisztséget töltött be, minden megbízatásának nagy lelkiismeretességgel és hozzáértéssel tett eleget. különösen kiemelkedő szerepe volt 1938. után. jelentős részt vállalt a párt újjászervezésében, a párt helyes népfrontpolitikájának kialakításában és kibontakoztatásában.

/folyt.köv./

- 18 -

15.45/ju

1977 Zelt

bb. 35./ elbucsuztatták ... folyt./ 11

- sokoldalú mozgalmi tevékenysége miatt a horthy-rendőrség állandóan üldözte. őt izben tartóztatták le, sokszor kegyetlenül megkínózták, több éven át börtönben tartották. sem a kínzások, sem a börtön nem törte meg erejét, bátorságát, a kommunisták ügyébe vetett hitét. alapos marxista tudása, gazdag munkásmozgalmi tapasztalat, jó emberismerete és rendkívüli bátorsága tette alkalmassá a legnehezebb feladatok felelősségteljes teljesítésére.

- a felszabadulás után is fontos vezetőposztokon értékesítette kiváló képességeit gács lászló elvtárs, aki nemcsak kipróbált harcos, nagy tapasztalatokkal bíró kommunista, hanem nagyszerű ember is volt. szerény egyszerűsége megnyerte az embereket. igazságosság, nagyfokú humanitás jellemezte egyéniségét; a pártnak, munkájának élt.

- pótolhatatlan veszteség felett érzett fájdalomunkat csak az enyhíti, hogy gács lászló elvtársunk élete, munkája összeforrott a párt nagyszerű sikereivel, néplink felemelkedésével, boldogulásával. emlékéért szeretett családján kívül megőrzi harcostársai, párttagságunk és egész dolgozó néplink.

vályi péter pénzügyminiszter az 5. kerületi pártbizottság, a pénzügyminisztérium és az országos takarékpénztár nevében vett bucsut gács lászlótól.

- rendíthetetlen volt, ha a pártot fenyegette veszély és melegsivű, ha a jó ügy érdekében kellett barátan, elvtárson segíteni. a legkisebb kérdésben is megtörhetetlen elvhűséggel tartott ki a szocialista eszmék mellett ugyanakkor a saját személyét érintő kérdésekben, lehettek ezek fontosak is, sohasem emelte fel szavát; sohasem feledkezett meg arról, hogy mint a munkásosztály fia mivel tartozik a pártnak. minden munkahelyén hivatást teljesített, a forradalom, a szocializmus ügyét szolgálta, a legnemesebb értelemben volt egyszerre propagandistája, káderese, vezetője és közkatonája annak az ügynek, amelyre egész életét tette. minden munkahelyén megtudta találni a kapcsolatot a politika és a szakma között. ezt tette a szakszervezeti mozgalom, a sajtó, a rádió avatott munkásává és ez segítette az utolsó munkahelyén az országos takarékpénztárban is.

a régi harcostársak nevében friss istván a központi bizottság tagja mondott bucsuszavakat. emlékezett gács lászló négy évtizedes gazdag munkásmozgalmi tevékenységére.

- egész életének fő jellemzője mondotta friss istván - helytállás az osztályellenességgel szemben, helytállás a szocializmus ügyéért, az egész népért.

a gyászszertartás az internacionálé hangjaival ért véget.

/mti/

- 19 -

15.48/ju

1977 Zelt

bb 36. a 28. heti Lottó nyeremények

fné-ju hk

1968. július 13.

a 28. játékhétre beérkezett 5,639.570 Lottószelvény. öt-találatos nincs, négy találatot 97 fogadó ért el, a nyereményük egyenként az illetmény levonása után 34.884.-forint. három találatos 6791 fogadónak volt, nyereményük, levonva az illetményt 249. forint. a kéttalálatos szelvények száma 159.653 ezekre 13 forintot fizetnek. /mti/

..-

embargó: 16.30 óráig!

bb 37. megnyitották a duna-kanyar nyári művészeti egyetemét - tizenegy országból érkeztek hallgatók

bvid-ká/mné-ju ká hk

1968. július 13.

szombaton délután megnyitotta kapuit esztergomban, a technika házában az akadémia istropolitana nova, a duna-kanyar nyári művészeti egyeteme, az idei program, akárcsak a tavalyi a kodály tanítása alapján kialakult magyar zenei neveléssel foglalkozik. míg tavaly az énektanítás volt a téma, az idén a hallgatók, akik nyolc európai országon kívül Japánból, az egyesült államokból és Kanadából érkeztek, a hangszeres zenei neveléssel ismerkednek.

a megnyitó ünnepség elnökségében helyet foglaltak a megye és a város vezetői, ott volt zenei életünk több kiválósága. Kovács Dénes Kossuth-díjas hegedűművész, a zeneművészeti főiskola főigazgatója megnyitó beszédében elmondotta, hogy az egyetemmel Kodály Zoltán régi terve valósult meg. fórumot teremtettek ahhoz, hogy külföldi barátaink itt, Magyarországon tanulmányozhassák zenei nevelésünk eredményeit. hangsúlyozta, hogy a magyar zenei nevelés szervezett alapokra való helyezése és nemzetközi méretekben való elterjedése elválaszthatatlanul egybefonódik Kodály Zoltán nevével. Kodály hitvallását „legyen a zene mindenkié... ma már minden magyar zeneművész, minden magyar pedagógus magáénak érzi. ennek a szellemében alakult át az iskolai énektanítás, majd a hangszeres zenei oktatás is.

/ folyt. köv./

15.55/ju

1602 Leli

-20-

bb 37. / megnyitották a ... 1. folyt./-ju

a megnyitó ünnepségen fellépett az esztergomi labor műszeripari művek gyermekkórusa és közreműködtek a fővárosi zenei iskola szervezett hangszeres szólólistái.

a két hétig tartó egyetem előadásait egyes területek legkiválóbb szakemberei tartják. a módszertani foglalkozásokat szónyi Erzsébet Erkel-díjas zeneszerző a zeneművészeti főiskola tanészékvezető tanára, a nemzetközi zenei nevelési társaság igazgatósági tagja vezeti. a programot sok hangverseny és más érdekes esemény egészíti ki. a tavalyi tapasztalatok alapján az idén is megrendezik „kérdezz miniket, estét, ahol a külföldiek magyarországra vonatkozó kérdéseire válaszolnak a megye vezetői. több kirándulást szerveznek, ellátogatnak a duna-kanyarba és a Balatonra is. /mti/

..-

bb 38. befejezéshez közeledik az aratás a déli országrészekén

övid/cs/fné-ju hk

1968. július 13.

hoszu kánikulát megszakító csütörtöki pénteki esőzések az ország egyes vidékein felfrissítették a mezőket, de a gabonabetakarítás azóta is erőteljes ütemben halad. a legutóbbi jelentések szerint az ország déli tájain máris befejezéshez közelednek az aratással, csépléssel, baranyában a hét végére a termelőüzemek zöme befejezte az aratást. a vetésterületnek 10 százalékán áll még a gabona, s ennek betakarítása mindössze 3-4 napi munkát jelent a kombájnoknak: a jövő hét közepére itt valószínűleg teljesen véget ér az aratás és cséplés. az év meglepetése, hogy a buza átlagtermése a jelek szerint jobb lesz a tavalyinál. kiderült: az intenzív fajták magas aránya és a kitűnő agrotechnika ellensúlyozta a rendkívül száraz időjárást s a buza megyei átlagtermése előreláthatólag 14.5 mázsa körül alakul ki. a gabonafelvásárló vállalat takarmánygabonából ötszáz vagonnal többet vett át máris, mint amennyit terveztek, s kenyérgabonából a tavalyinak megfelelő mennyiséget vásárolhatnak fel.

/ folyt. köv./

1630/ju

1634 Leli

-21-

bb 38. / befejezéshez közelodik... 1. folyt./-ju

ugyancsak aratási finisból érkezett jelentés békés megyéből. több mint félszáz mezőgazdasági üzem tette le már az aratás gondját, és sokhelyütt az utolsó táblákon dolgoznak a gépesített brigádok. a szarvasi járásban negyven kombájn már a szérűskertekbe vonult. az állami gazdaságok átlagosan 21-22 mázsás buzatermést takarítottak be, az öntözött búzák még gyengébb talajokon is megadták a 25-28 mázsát. az állami magtárakba a hét végéig több mint 15 ezer vagon gabonát szállítottak. a fizetőanyag-mati vörös csillag 350 vagonnyi búzát adott el az államnak, többet mint a begyűjtési rendszer idején az egész járás. szombaton megyszerzte csupán két-három napi aratnivaló maradt a földeken.

szolnok megye negyedmillió holdnyi buzavetésből, őszi és tavaszi árpájából szombati két százezer holdat arattak le, ezzel befejező szakaszához érkezett a betakarítás. a nagyobb gabonatermesztő gazdaságok közül 35 fejezte be teljesen az aratást. a terméseredmények nagy különbséget mutatnak: míg az ujszászi szabadság tsz másfélszer hold búzája 19-20 mázsás átlaggal fízett, a mezőheki táncsicsban csupán tíz mázsa körüli lett az átlag. előreláthatólag a jövő hét második felében - minden eddigi rekordot megdöntve - befejeződik itt is a gabonabetakarítás. csongrád megyében szombaton végeztek a rozs aratásával. a megye 150.000 holdnyi kalászosának 90 százalékát takarították be. több mint nyolcvan közös gazdaság máris teljesen végezett a nagy munkával, s többen kölcsönadták aratógépeiket, kombájnjukat a szomszédoknak. előreláthatólag július 20-ára nem marad talponálló gabona a csongrádi földeken. bács-kiskun megyében ugyancsak ,, kifelé haladnak,, a gabonabetakarításból: 130.000 hold termése került eddig magtárakba. a közös szérűkön zugnak a cséplőgépek is. somogyban a gabona vetésterület 80 százalékáról takarították le eddig a termést. több helyen megkezdtek a zab aratását is. eddig 125.000 hold termését takarították be, s a jövő hétre csupán a zab és néhány száz hold buza és rozs várja az aratókat.

az ország legészakibb megyéjében, borsodban több mint hatszáz kombájn vágja az érett gabonákat, az erdők köti lejtős táblákon pedig félezernyi aratópár dolgozik kézi kaszával. máris több mint ötezer vagonnyi kenyérgabonát szállítottak a gabonaraktárakba. győr-sopron megyében a kalászosoknak több mint felét takarították be szombatiig. ezen a tájon kiadós esők voltak, így meggyorsították a talajmunkákat. a tsz-ekben több mint 25.000 hold tarlót szántottak fel eddig. ennek egy részét máris előkészítették vetés alá. az esők után többszáz holdon földbe tették a másodvetések magvait is. ugyancsak erőteljes ütem tapasztalható a talajmunkáknál borsod megyében is, ahol több mint félezer traktor szántja a gabonák tarlóját. a bodrog -közben és a tiszta mentén nagy területeket hasznosítanak másodszer takarmánykáposztával és silókukoricával. /mti

16-50/ju

Holt Zeli

-22-

bb. 40. a budapesti rendőrfőkapitányság felhívása

t fe/mné/11 hk

1968. július 13.

július 10-én, éjjel előtt néhány percet lövöldözésre ébredtek a pongrác uti telep lakói.

gyuricska istván, gyuricska andrás és tóth mihály a fővárosi gázművek, 10. kerület gyöngyike utca 1. szám alatti munkásszállására igyekeztek. mintegy 50 méterrel lakhelyük előtt, a vasuti töltés mellett, a gáztárció betonkerítés közelében egy férfivel és nővel találkoztak, és szóváltásba keveredtek. a nő társaságában levő ismeretlen férfi pisztolyt rántott és több lövést adott le belőle. tóth mihály súlyosan, gyuricska istván életveszélyesen megsérült. ezt követően a lövöldöző férfi a nő társaságában elmenekült!

a férfiszemélyleírása: 170-175 centiméter magas, sötétbarna vagy fekete, dus hullámoshaju, hoeszúkás arcu, közepes testalkatu, izmos, 25-30 év körüli. sötétszínű - feltehetően fekete vagy sötétkék öltönyt viselt, a zakó hátán slicc, fehér ing, valószínűleg kihajtott gallérral. sötétszínű akitatáska vagy női retikül volt a kezében.

a nő személyleírása: 160-165 centiméter magas, közepes molett testalkatu, rövid sötétbarna ondolált-haju, telt kerekarcu, 20-30 év körüli. ujjatlan, egybeszabott, sötétszínű feltehetően mintás ruhát viselt, a kar és a nyakki-vágásnál világosabb anyaggal volt szegélyezve.

a budapesti rendőrfőkapitányság széleskörű nyomozást folytat az ismeretlen személyek felkutatására és a lövöldözés körülményeinek tisztázására.

a helyszínen megtalálták a kilőtt töltényhüvelyeket és egy - feltehetően az elkövető zsebéből kiesett - kulcs-csomót amelyen 4 darab számozott, szekrényhez és íróasztalhoz rendszerezett lyukaskulcs, és egy ugynevezett ,, soproni,, ajtózárr kulcsa volt. mindez, egy apró fémgyöngyökből készült láncon függött, melynek végére egy halványpiros műanyag fonat volt erősítve.

a budapesti rendőrfőkapitányság kéri a lakosságot, amennyiben az ismeretlen férfivel, illetve nővel kapcsolatban bármilyen felvilágosítást tud adni, közölje azt a budapesti rendőrfőkapitányság központi ügyeletével a 07-es telefonon, vagy személyesen. a kulcs-csomót a nap bármely időszakában, vasárnap is megtekinthetik a központi ügyeleten. /mti/

- 23 -

17.04/ju

Holt Zeli

bb 39. apró antal moszkvába utazott

t sl/fné-ju hk

1968. július 13.

apró antal, a minisztertanács elnökhelyettese delegáció élén szombaton délután moszkvába utazott, ahol részt vesz a kőst végrehajtó bizottságának 35. ülésén.

bucsuztatására a Ferihegyi repülőtéren megjelent dr. Boros Gyula kohó- és gépipari miniszter, továbbá f. j. tyitov, a szovjetunió budapesti nagykövete. /mti/

bb 41. ritka rekord: megérett a szőlő a mecsek lejtőjén

a vid.cs/fné-ju hk

1968. július 13.

a forró nyár újabb érdekes eseményt hozott: a mecsek déli lejtőjén szüretre értették a napsugarak a csabagyöngye szőlőt. más években - normális időjárás mellett - legkorábban július végén vagy augusztus elején került piacra az első csemegeszőlő. a hetek óta tartó forróság hatására két-három héttel korábban értek be a fűrtők. az aratáskezdéshez hasonlóan - valószínűleg - ez az év száza legkorábbi szüretje. szombaton a pécsi piacokon kisebb mennyiségben már árulták is a szőlőt, a jövő héttől kezdve pedig mind több kerül belőle a csemegéboltokba. a jelek szerint bőséges nyári szőlőellátásra számíthatunk. mivel az étkezésre alkalmas borszőlők is korán érnek az idén. /mti/

a szerkesztőségek figyelmébe!

-ju

1968. július 13.

a mai bb 37. számú hír / megnyitották a duna-kanyar.../ 1. bek. 6. sorában

japánt kérjük törölni!

/mti/

17.20/ju

Ruzsa

-24-

bb. 44. szakmunkásavatás a vasas szakszervezetben

t sl/fné/il la

1968. július 13.

a vasas szakszervezet elnöksége a szakminisztériumokkal közösen szombaton délután tartotta hagyományos szakmunkásavató ünnepségét a szakszervezet székházának dísztermében. az ünnepségen hatszáz fiatal vett részt, a most végzett 12 000 ifjú szakmunkás legjobbjai. ott voltak pedagógusai, oktatói és azok a veteránok, akik már hatvan év óta tagjai a szakszervezetnek.

ünnepi beszédében nagy imre munkaügyi miniszterhelyettes válaszolt az ifjú vasas szakmunkások lehetőségeit, hangsúlyozva, hogy csak szüntelen további tanulással tudják megállni helyüket az életben. az elnökségben helyet foglalt kisházi ödön, a népköztársaság elnöki tanácsának helyettes elnöke is.

a szakszervezet elnöksége és a társmisztériumok megjutalmazták a legjobb tanulmányi eredményt elért 120 fiatal szakmunkást.

az ünnepség hivatalos részének lezárása után a résztvevők műsoros hajókiránduláson vettek részt. /mti/

bb. 45. az állam pénzén dárídózott - fél évi szabadságvesztésre ítélték

a vid cs/mné/il la

1968. július 13.

gyorsan nyílt a pénztárcája és boldog-boldogtalannak fizetett nagy imre huszonkilenc éves budapesti lakos, az egyik fővárosi vállalat dömösi üdülőjének volt gondnoka. a rendőrségi vizsgálat rövidesen kiderítette, hogy nagy imre államköltészen dárídózott. alighogy elvállalta az üdülő gondnokságát, néhány nap múlva magához vett 4200 forintot a rábizott vállalati pénzből, s ebből fedezte a mulatozások költségeit. a nagyvonalú férfit ezért leváltották beosztásából és a feleségére bízta az üdülő gondnokságát. nagy imre azonban ezután is módot talált arra, hogy fosztogassa az üdülőt. felesége távollétében feltörte a pénzes kazettát s az így szerzett 1500 forintból ismét bőkezűen megvendégelte társaságát. a társadalmi tulajdon gátlástalanfosztogatóját az esztergomi megyei bíróság most jogerősen félévi szabadságvesztésre és pénzbüntetésre ítélté. /mti/

17.40/il

1746 Zeln

- 25 -

bb 46. több mint ötven termelőszövetkezeti borkostoló működik budapesten

1 kf/kf-ju la

1968. július 13.

bács-kiskun megyei mélykut község alkotmány termelőszövetkezete - a megye legnagyobb közös gazdasága - szombaton délután hangulatos borozót nyitott budán, a retek utcában. ezzel együtt már 56 termelőszövetkezet, illetve szakcsoport borozója működik a fővárosban.

az új üzletet ellátó tsz. vezetői elmondották, hogy az idén 1 600 katasztrális holdról szüretelnek; a retek utcai borozóban azonos minőségű olaszrizlinget, leánykát, traminit és ezerjót tartanak. /mti/

--

bb 42. kiállítás a szigetmonostori erdei telepen

vid-cs/mné-ju la

1968. július 13.

az egykori természetbarátok turista egyesületének tagjai negyven évvel ezelőtt fedezték fel a szigetmonostori duna-parton azt a kis akácerdőt, amely a magyar munkásmozgalom illegális harcainak idején a kommunisták egyik találkozó és pihenőhelye volt. martos flóra, pataki istván, braun éva, kreutz róbert, kállai éva és józsef attila gyakori vendége volt a kis akác-erdőnek, ahol nemcsak pihentek, szórakoztak, hanem tanították társaikat, szervezték a mozgalom akcióit.

az erdei telep alapításának 40. évfordulója alkalmából a magyar természetbarát szövetség és a telep jelenlegi gazdája, a vörös meteor sport klub két napos jubileumi ünnepséget rendezett. az ünnepségsorozat első eseményeként szombaton kelemen lászló, a telep régi lakója nyitotta meg a negyven év kérépekben című kiállítást, amelyen 150, jobbára az illegalitás éveinek fontos mozzanatait megörökítő fotót mutattak be. este a telep színpadán vidém műsort rendeztek. /mti/

--

17.45/ju

1968. július 13.

-26-

bb 43. zátonyok miatt megbénult a tiszai viziközlekedés a vid-cs/mné-ju la 1968. július 13.

a tiszán a rendkívüli alacsony vízállás miatt a hét végére teljesen megbénult a vízijárművek forgalma. a szolnok és tiszabura között közlekedő délibáb személyhajó már a hét elején pihenőre kényszerült, a teherárut szállító uszályok azonban még néhány napig „hadakoztak”, az alacsony vízzel. a juhász gyula vontató a hét végén már megkísérelte, hogy a folyó felső szakaszáról homokot szállítson, tiszaroffnát azonban megálljt parancsolt a gázló, ahol mindössze 70 centiméteres a vízállás. a tiszai hajópark tétlenül vesztegel a szolnoki kikötőben, egy vontatót pedig a tápói kikötőbe vittek javításra. ha a folyó vízgyűjtőjéből csapadékvíz pótlás nem érkezik, hosszabb nyári pihenőre kényszerülnek a tiszai hajósok. /mti/

--

bb. 47. a laboratóriumi vizsgálat metilalkoholt mutat

vid cs/j/11 la

1968. július 13.

a komáromi kőolajipari vállalat balatonon nyaraló 17 sportolója pénteken badacsonyan izsáki lajosné kímérésében 16 liternyi bort fogyasztott. a balatonboglárra vissztértek közben a fiatalokat rosszullet fogta el mindnyájukat a kaposvári kórházba szállították. közülük 14-en szombaton délelőtt elhagyták a kórházat, három fiatal csak óvatosságból tartanak további felügyelet alatt, s őket valószínűleg vasárnap vagy hétfőn bocsátják el. a laboratóriumi vizsgálat a borban egészen kis mennyiségű metilalkoholt mutatott ki, ami egyébként - a szakemberek szerint - jellemző is a törkölyből készült borokra. a borkimérést azóta lezárták, s a rendőrség megindította a vizsgálatot. /mti/

--

bb. 48. felavatták berda józsef síremlékét

t ol/j/11 la

1968. július 13.

berda józsef síremlékét, borsós miklós szobrászművész alkotását a költő halálának második évfordulója alkalmával, szombaton ünnepélyesen felavatták a farkasréti temetőben. az avatáson berda józsef családtagjain kívül nagy számu pályatárs, barát és tisztelő, köztük irodalmi és művészeti életünk számos kiválósága volt jelen.

/folyt.köv./

18.23/11

1968. július 13.

- 27 -

bb. 48./ felavatták folyt./ il

a magyar írók szövetségének képviselőjében juhász ferenc, az elhunyt költő barátai nevében kovalovszky miklós mondott avatóbeszédet. berda józsef verseit bodor tibor és horváth ferenc, mátyás ferenc szírádját ugyancsak bodor tibor mondta el.

az emlékünnepségre elküldte koszorúját a magyar írók szövetsége, valamint a magvető kiadó is./mti/

bb. 49. a mahart közli

1968. július 13.

j/il la

hogy július 14-én, vasárnap a sirály szárnyashajó reggel 9 órakor visegrádra műszaki hiba miatt nem indul. az esztergomba váltott sirály-jegyekkel a másik szárnyas hajó felmegy esztergomba./mti/

bb. 50. vasutasnap ünnepségek - külföldi küldöttségek szombathelyen, hatvanban, és miskolcon

ö vid cs/tné/il la

1968. július 13.

a 18. vasutasnap ünnepségeit az ország egyes vidékein már szombathelyen megrendezték. több központi ünnepségen külföldi vasutas-küldöttségek is részt vettek. a német demokratikus köztársaságból érkezett vendégeket szombathelyen különös örömmel fogadták: az erfurti és a szombathelyi vasutasok ugyanis évek óta kölcsönösen hasznos együttműködésben dolgoznak. a vendégek és a szombathelyi vasutasok megkoszorúzták a szovjet hősi emlékművet, majd az ady endre művelődési otthonban szabó béla, a szombathelyi MÁV igazgatóság vezetője méltatta a vasutasnap jelentőségét. veszprém-külsőn, zalaegerszegen és tapolcán ugyancsak ünnepséget rendeztek. a nyugat-magyarországi vasúti központokban 426 kiváló dolgozó felvényt és félmillió forint jutalmat osztottak ki. gyöngyösön a MÁV kiterő-gyártó vállalat dolgozói termelési tanácskozáson méltatták a vasutasnap ünnepét. a hatvani vasúti csomópont dolgozói megkoszorúzták a város fel-szabadulási emlékművét, majd amáv művelődési házában nagygyűlést rendeztek, amelyen részt vett a csehszlovákiából érkezett öttagú vasutas küldöttség is. a kassai vasúti csomópont dolgozói öt év óta tartanak fenn baráti és együttműködési kapcsolatot a zagyvaparti város vasutasával.
/folyt.köv./

- 28 -

1972 f

bb. 50. / vasutasnap folyt./ il

miskolcon a szakszervezetek borsod megyei tanácsa dísztermében rendezték meg a vasutasnap ünnepséget a kassai és a krakkói vasúti igazgatóság küldötteinek részvételével. dr. pástor pál, a MÁV miskolci igazgatóságának vezetője 14 dolgozónak adta át az érdemes vasutas kitüntetést. az ünnepi alkalmából miskolcon, a tiszai-pályaudvaron „vasutasokért” címmel kiállítás nyílt: képzőművészeti alkotások mutatják be a vasúti dolgozók életét. ugyancsak a vasutasnap alkalmából adták át rendeltetésének a szerencsi pályaudvaron kétmillió forintos költséggel létesített új, korszerű fürdőt és öltözőt. szolnok megyében vasutasnap alkalmából megnyitották a szolnokról jászberény felé vezető új aluljárót. a hat és félméter magasságú vasúti hid alatt nemcsak a kisebb gépjárművek, kocsik, hanem az autóbuszok is kényelmesen elférnek. ezzel lehetővé tették, hogy a jászszög felé igyekvők legalább hat kilométeres utat megtakarítsanak./mti/

bb. 51. nemzetközi eszperantó találkozó kecskeméten

vid ká/mné/il ká la

1968. július 13.

kecskeméten, a város 600 éves jubileumi ünnepsége alkalmából, szombaton kétnapos nemzetközi eszperantó találkozó kezdődött. a rendező magyar eszperantó szövetség meghívására több mint 200 vendég érkezett. egyebek között jugoszláviából, bulgáriából, romániából, csehszlovákiából és svájc-ból fogadtak küldöttséget.

a kétnapos program városnézéssel kezdődött. délután a városi tanács dísztermében ujjvári lajos, a városi tanács vb elnökhelyettese nyitotta meg az ülést, amelyen berceli béla, a magyar eszperantó szövetség főtitkára mondott ünnepi beszédet.

este a város parkjában ifjúsági találkozót és eszperantó slágerfesztivált rendeztek./mti/

..

- 29 -

19.16/jv

25

f

bb 52. tanévzáró Ünnepek csepelen

t fe/tné-ju la

1968. július 13.

Szombaton a csepeli vas- és fémművek központi sporttelepén a belügyminisztérium tanintézetének végzős hallgatói nagyszabású tanévzáró Ünnepeken adtak számot felkészültségükről. A közönség zsúfolásig megtöltötte a lelátókat. A dísztribünön foglalt helyet biszku béla, az mszmp politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára, borhédi jános, a kb osztályvezetője, kaszás ferenc vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes, molnár ernő, az mszmp kb tagja, a csepeli vas- és fémművek pártbizottságának első titkára.

A díszegységek felvonulása után elhangzott a himnusz, majd benkei andrás belügyminiszter mondott ünnepi beszédet.

A végzős hallgatók nevében szekeres istván határőr-hadnagy mondott köszönő szavakat, majd felhangzott az internacionálé, s a végzős hallgatók díszmenetben vonultak el.

Ezután változatos, látványos program következett. A nyitóképet a bm rendőrtiszt akadémiája a tiszthelyettes-képző és az alapfokú rendőrköznevelő iskola, valamint a budapesti karhatalmi ezred tagjai mutatták be. Ezt követte a csepeli vasas sc és az újpesti dózsa sportiskoláinak együttes tornagyakorlata, majd fegyveres váltófutás, motoros ügyességi verseny, repülőgéppel végzett mutatványok gazdagították a programot. /mti/

bb 53. meghalt juhász géza

a vid-cs/tné-ju la

1968. július 13.

Szombaton hajnalban elhunyt juhász géza, a debreceni kossuth lajos tudományegyetem nyugalmazott professzora, a munka érdemrend arany fokozatának tulajdonosa. Debrecenben született, itt volt diák, majd több mint két évtizeden át a debreceni egyetem professzora. 73 éves korában, alkotó munka közepette ragadta el a halál: az alföld júliusi számában még verse és közleménye jelent meg, s az utolsó napig dolgozott, hogy életművét befejezhesse.

/ folyt. köv. /

19.26/-s

-30-

20¹⁰ K

bb 53. / meghalt juhász ... 1. folyt. /-ju

Juhász géza már diákkorában vezetője volt a haladó szellemű önképzőkör mozgalomnak. 1927-ben megszervezte debrecenben az ady társaságot, s 10 éven át ügyvezető elnöke, majd a felszabadulás után elnöke lett. A felszabadulás után nyomban részt vállalt az ország újjáépítésében. 1945 őszén egyetemi tanárrá nevezték ki. Tagja volt az ideglenes nemzetgyűlésnek, majd a nemzeti bizottság titkára, és a magyar-szovjet baráti társaság ügyvezető elnöke lett. Költő, pedagógus, irodalomtudós, kritikus volt egy személyben.

a temetésről később intézkednek. /mti/

-.-

bb 54. képzőművészeti főiskolások kiállítása hódmezővásárhelyen

vid-cs/mné-ju la

1968. július 13.

A képzőművészeti főiskola hallgatóinak mintegy harminc főnyi csoportja egy hónapot töltött hódmezővásárhelyen. Nyári gyakorlatuk alatt sokszáz vázlatot készítettek a környékbeli mezőgazdasági üzemekben és a mártély melletti tiszaparton. A szobrászok és kerámikusok sok új alkotásukat ki is égették a város híres majolikaágyára kemencében. A főiskolások vásárhelyen készített legjobb alkotásaiból szombaton kiállítás nyílt a vendéglátó város tornyai jános muzeumban. /mti/

-.-

bb 55. „ kincskereső „ fiatalok tamásiban

a vid-cs/mné-ju la

1968. július 13.

Két hetes honismereti országos ifjúsági táborozás fejeződött be szombaton a tolna megyei tamásiban. A táborban százharminc középiskolás és ipari szakmunkástanuló honismereti szakkör-tagot készítettek fel fiatal muzeológusok a választott régészeti és néprajzi, történeti gyűjtőmunkákra.

/ folyt. köv. /

19.45/ju

-31-

20¹¹ K

bb 55. / „, kincskereső,..... 1. folyt./-ju

az ifju kutatójelöltek közül a régészek egy avar temető feltárását kezdték meg és ugyanakkor bronzkori lelőhelyet fedeztek fel; a néprajzósok száznál több, a tudomány számára értékes tárgyat mentettek meg az elkallódástól, feljegyezték és hangszalagra vették az öregek emlékezéseit; az ujkori történészek eddig ismeretlen 1919-es dokumentumokra bukkantak: az egyik padláson megtalálták a tamási direktorium elnökének levelezését, elrejtett irattárát, s felkutatták a munkásmozgalom egyik vezetője, gögös ignác szülőházát. gögös ignác szülőházán szombaton emléktáblát helyeztek el. /mt1/

--

bb 56. időjárásjelentés

j-ju la

1968. július 13.

a meteorológiai intézet jelenti szombaton este:

felhőátvonulások

várható időjárás vasárnap estig: nyugat felől felhőátvonulások, elsősorban a dunántúlon helyenként eső, zivatar. mérsékelt, időnként élénk déli-délnyugati, majd nyugat-északnyugatra forduló szél. várható legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap: 25-30 fok között. /mt1/

--

19.50/ju

20²⁰

7

-32-

bb 57. a pozsonyi katonai művészegyüttes nagysikerű bucsuelőadása

t fe/j/-s la

1968. július 13.

a csehszlovák néphadsereg pozsonyi művészegyüttese kéthetes magyarországi turnéját szombaton este a magyar néphadsereg központi klubjának nyári helyiségében adott nagysikerű műsorával fejezte be. a bucsuelőadáson a közönség soraiban megjelent csémi károly altábornagy, a honvédelmi miniszter első helyettese, kovács páál vezérőrnagy, honvédelmi miniszter-helyettes, politikai főcsoportfőnök, továbbá a tábornoki és parancsnoki kar több magasrangú tisztje, a társadalmi és kulturális élet számos ismert személyisége, jelen voltak a csehszlovák nagykövetség képviselői, valamint a baráti országok katonai és kulturális attaséi.

a vendégművészek egy szellemes revübohózatot mutattak be arisztofánész komédiájának motívumaira „Lysistrateász”, címmel és egy balettmesét felnőttek számára. a közönség a pozsonyi katonaművészek előadását nagy tetszéssel fogadta.

az együttes vasárnap délelőtt utazik vissza pozsonyba. /mt1/

--

- 33 -

- v é g e -

21²⁸

7

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-480, 359-580

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1968. július 14.

bb 1. elutazás

ms/dg-ju led

1968. július 14./mti/

vasárnap reggel repülőgéppel varsóba utazott kádár jános az mszmp központi bizottságának első titkára és fock jeno, az mszmp politikai bizottságának tagja, a minisztertanács elnöke.

bucsuztatásukra a repülőtéren megjelent nyers rezső, az mszmp politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára és timár mátyás miniszterelnökhelyettes. jelen volt még j. kiljanczyk, a lengyel népköztársaság budapesti nagykövete.

9.55/ju 4c 14³⁵

1492